

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DİPLOMAT

www.Diplomata-kurdi.com

№ 16 (260) 28 Aprel, Nisan - 4 May, Gulan sal 2014 **Həftəlik İctimai-siyasi qəzet** Qiyməti: 40 qəpik
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin **Rojnama heftename civakî û siyasî** Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman? Qədim Avropanın xaçpərəstləri, Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər, Qurtarmış İslamı çox ağır dardan! Yüz illər sındırmış göy məscidləri. Kürdün dərgahına daim baş əyər.
 Səbaxəddin Eləglu

Səh. 2

İlham Əliyev Praqada Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" Proqramının 5 illiyinə həsr olunmuş sammitdə çıxış etmişdir

Səh. 9

Barzanî: Min qəbûl nekir ko Emerîka êrişî PKK-ê bike

Səh. 8

Axaftina Nêçîrvan Barzanî li Zaxo

Səh.9

Şivan Perwer û Îbo Zaxoka Delal hejandin

Səh.7

Em amadene ji bo Kerkûkê xwe feda bikin

TAHIR SILÊMAN-60 PÎROZBE

1-ê Gulanê, 60-salîya Xudan İmtiyaz û Sernivîsarê rojnama "DİPLOMAT"-a KURD, wusajî Damezirkarê Yektîya Civata Kurdên Azerbaycanê, ser nave Melle Mistefa Barzanî, Tahir Silêmane. Em desteya xebetkarên rojnama "DİPLOMAT"-ê û endamên Yektîya Civata Kurdên Azerbaycanê, mamoste Tahir Silêmanra, li jîyanê cansaxî, emirê dirêj, li xebatê serkeftin û dîsa serkeftinê ji Xudayê mezin hîvî dikin. Her bijî.

Türkiyə mətbuatı Əliyevin Sərkisyanaya cavabından yazdı Səh. 3

Öcalan: Tüm yasal düzenlemeler biran önce yapılmalı Səh. 13

Kurdistan yekem herême li cîhanê artêşa wê ji artêşa navendê bihêztire Səh. 10

Через 2 года Иракский Курдистан объявит о своей независимости Səh. 14

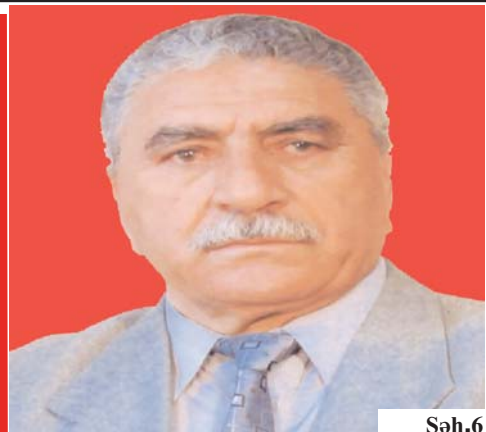
Sedî 29.7 ê Nifusa Tirkîyê zarokên Kurdin Səh. 9

PKK lideri Abdullah Öcalan Türkiye hökumətinə mesaj göndərdi Səh. 3

Səh.12

Rojava'da 300 okulda Kürtçe anadilde eğitim

Səh.6

GELÎ KURDA, HEMÛ HEVRA BÊJÎN WELAT

Səh. 12

Demirtaş: Eşgenel başkanlığı düşünmüyorum

Səh.10

Sinorê Kurdistanê kifşe

İlham Əliyev Praqada Avropa İttifaqının "Şərqlərdəlik" Programının 5 illiyinə həsr olunmuş sammitdə çıxış etmişdir

Praqada dövlət və hökumət başçılarınun iştirakı ilə "Şərqlərdəlik" Programının 5 illiyinə həsr olunmuş sammit keçirilib. Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyan Zirvə görüşünün plenar iclasında öz çıxışını bütünlükdə qondarma "erməni soyqırımı" ilə bağlı mülahizələrə həsr edib. Türkiyənin Sammitdə təmsil olunmamasından sui-istifadə edən Ermənistan prezidenti bununla da Zirvə görüşünün plenar iclasının mövzusunda tamamilə kənara çıxaraq qondarma "soyqırımı" məsələsini qabardıb və Türkiyəni əsas tənqid hədəfi kimi seçib. Serj Sarkisyan bir tərəfdən Türkiyəni qondarma "soyqırımı" ilə bağlı konstruktiv mövqə tutmamaqda, digər tərəfdən isə Ermənistanla sərhədlərini açmamaqda əsaslı olaraq ittiham edib və bu ölkənin Avropa İttifaqına üzvlüyünün yolverilməz olduğunu deyib. Ermənistan prezidenti çıxışında hər cəhədlə inandırmağa çalışıb ki, Avropa ictimaiyyəti qondarma "soyqırımı" ilə bağlı daha təsirli mövqə tutmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham ƏLİYEV plenar iclasda çıxış edərək demişdir:

- Təşəkkür edirəm, cənab Prezident. İlk növbədə Prezident Zəmana dəvətə və bu əhəmiyyətli tədbiri təşkil etdiyinə, qonaqpərvərliyə görə təşəkkür etmək istərdim. Gözəl Praqa şəhərində yenidən olmağımdan və dialoqumuzu davam etdirməkdən çox məmnunam. Bildirmək istərdim ki, biz Avropa təsisatları ilə daha yaxından əlaqə qurmağımız baxımından son 5 il çox əhəmiyyətli hesab edirik. Bu 5 il ərzində ölkəmizdə siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə islahatlar həyata keçirmişik. Avropa İttifaqının üzvü olan dövlətlərlə əlaqələrimiz çox geniş və konstruktiv olmuşdur. Bu əlaqələrin mahiyyəti əlbəttə ki, müsbət istiqamətdə dəyişir. Biz siyasi islahatlara böyük əhəmiyyət veririk və bu baxımdan Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlığımızı önəmli hesab edirik. Demokratik inkişaf, insan hüquqlarının qorunması, qanunun aliliyinin və fundamental azadlıqların

təmin olunması bizim əsas prioritetlərimizdir. Biz ölkəmizi müasirləşdiririk. Müasir iqtisadi sistem müasir siyasi sistemlə tamamlanmalıdır. Bu baxımdan Avropa İttifaqının nümunəsi yaxşı nümunədir. İqtisadi sahədə biz çox işlər görmüşük. Sizə deyə bilərəm ki, əsasən iqtisadi islahatlar nəticəsində Azərbaycan iqtisadiyyatı son on ildə dünyanın ən sürətlə inkişaf edən iqtisadiyyatı olmuş, 3

45 milyard dollar dəyərində ən böyük infrastruktur layihəsi hesab olunan XXI əsrin sazişini imzaladıq. Əsas investisiya Azərbaycan və bizim tərəfdaşlarımız tərəfindən qoyulacaqdır. Nəhəng qaz yatağı olan "Şahdəniz" in işlənilməsi, Trans-Anadolu və Trans-Adriatik qaz boru kəmərlərinin tikintisi Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirəcəkdir. Bununla da, qarşıdan gələn 4-5 il ərzində Avropa

Şuşanı və Laçını işğal etdilər. Daha sonra Ağdam, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl - Dağlıq Qarabağın inzibati sərhədlərindən kənarda olan, ümumilikdə, 7 Azərbaycan rayonunu işğal etdilər ki, bu da Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınan ərazisinin 20 faizini təşkil edir. Bizim əhali etnik təmizləməyə məruz qalıb və bu işğal BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə, Avropa

hər yaşadıkları yerdə öz müqəddəratını təyin etməyi davam etdirdilər, nə baş verər. Onlar burada - Çex Respublikasında, Gürcüstanda, Rusiyada, Amerikada, yaşadıkları istənilən yerdə eyni yanaşma göstərə bilərlər. Onların öz dövləti var, onlar öz müqəddəratını təyin edib. Münaqişənin tez bir zamanda həlli Azərbaycanın marağındadır. Mən əminəm ki, bu, həmçinin Ermənistan xalqının marağındadır, Cənubi Qafqazda əməkdaşlıq baxımından da maraq dairəsinədir.

Türkiyə-Ermənistan əlaqələrinə gəldikdə, Baş nazir Ərdöğən bir neçə il öncə bəyanatla çıxış edərək Ermənistanın rəhbərliyinə bütün arxivləri açmağı təklif etmişdi ki, tarixçilər iki xalq arasındakı münasibətlərin tarixi məqamlarını nəzərdən keçirsinlər. Ancaq bu təklif adekvat cavabla qarşılanmadı. Dünən isə Baş nazir Ərdöğən erməni əsilli insanlara başsağlığı verdi, ancaq təəssüf ki, buna da Ermənistan tərəfindən müvafiq reaksiya verilmədi. Baxmayaraq mən bilirəm ki, Birləşmiş Ştatlar və Avropa İttifaqı Türkiyə Baş nazirinin mövqeyini yüksək qiymətləndirdilər, ancaq görünür, bu, Ermənistan hökuməti üçün kifayət deyildir. Bu, aydın göstərir ki, regionda sülh istəməyən kimdir. Biz sülh istəyirik, biz ərazilərimizin geri qaytarılmasını istəyirik.

Ermənistan Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən öz qoşunlarını çıxarmağa başlamalıdır. Bunu etmək çox asandır. Yalnız Ermənistan tərəfindən siyasi iradə olmalıdır. Nəhayət, sonuncu məsələ, Azərbaycan xalqı bir sual verir: Niyə Ermənistan sanksiyalar qoyulmur? Niyə Avropa Şurasındakı Ermənistan nümayəndə heyəti səsvermə və söz hüququndan məhrum edilmir? Onlar digər bir ölkənin ərazilərini işğal ediblər, beynəlxalq hüquq normalarını pozurlar, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə kobud şəkildə pozurlar və heç bir sanksiya tətbiq edilmir, heç bir cəza verilmir. Qanunsuz, kriminal Dağlıq Qarabağ rejiminin qondarma nümayəndələri Avropa paytaxtlarına vizalar alırlar. Bu dözülməzdir və buna son qoyulmalıdır.

dəfədən çox artmışdır. Biz yoxsulluğu, işsizliyi aradan qaldıra bilməmişik. Yoxsulluq Azərbaycanda 5 faiz təşkil edir. Xarici borcumuz ümumi daxili məhsulun cəmi 8 faizini təşkil edir. Davos Dünya İqtisadi Forumuna əsasən Azərbaycan iqtisadiyyatı rəqabət qabiliyyətliliyinə görə dünyada 39-cu yerdədir. Avropa təsisatları ilə əməkdaşlığımız genişdir, siyasi, iqtisadi, ticarət sahələrini, siyasi islahatlar və əlbəttə ki, enerji təhlükəsizliyi məsələlərini əhatə edir. 2011-ci il bu baxımdan əhəmiyyətli olmuşdur. Həmin vaxt Prezident Barrozu və mən Bakıda sıx əməkdaşlıq üçün imkan yaradan enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq memorandumu imzaladıq. Bu qısa vaxt ərzində biz böyük uğurlar əldə edə bildik. Xüsusilə Vilnüs Sammitindən 1 ay sonra Avropanın

üçün yeni qaz mənbəyi açılacaqdır. Düşünürəm ki, Avropa ilə Azərbaycan arasında güclü tərəfdaşlıq elə davam etdirilməlidir ki, biz qarşılıqlı faydalı olan vacib layihələri həyata keçirə bilək. Bu gün təəssüf ki, Ermənistan prezidenti burada firsətdən istifadə edərək Türkiyəyə yenidən hücum edir. Bunu etmək asandır, çünki bu masa arxasında Türkiyə nümayəndələri yoxdur. Ancaq mən buradayam və Türkiyə-Ermənistan sərhədinin niyə bağlı olduğunu deyə bilərəm. Türkiyə ilə Ermənistan sərhədi Azərbaycanın Kəlbəcər rayonunun 1993-cü ilin aprelində işğalından sonra bağlandı. Bundan əvvəl isə bütün azərbaycanlılar Dağlıq Qarabağdan qovulub. Dağlıq Qarabağ əhalisinin 30 faizi azərbaycanlılar idi. Kəlbəcərdən əvvəl 1992-ci ildə ermənilər

Parlamentinin qətnaməsi və Avropa Şurası Parlament Assambleyasının qətnaməsinə baxmayaraq bu günədək davam edir. Ermənistan bu qətnamələrə məhəl qoymur və nə tarixən, nə də beynəlxalq hüquq normalarına əsasən onlara aid olmayan ərazinin işğalını davam etdirir. Eyni zamanda, onlar Azərbaycanı qeyri-konstruktiv yanaşmada günahlandırmaqda davam edirlər. Bizim torpaqlarımız işğal altındadır. Helsinki Yekun Aktında ərazi bütövlüyü və öz müqəddəratını təyin etmə prinsipləri çox aydın əks olunub. Öz müqəddəratını təyin etmə ölkələrin ərazi bütövlüyünün pozulması hesabına əldə olunmamalıdır. Üstəgəl ermənilər artıq öz müqəddəratını təyin ediblər, onların müstəqil Ermənistan dövləti var. Təsəvvür edin, əgər ermənilər

İlham Əliyev Binəqədi rayonu ərazisində tikilən yeni məscid kompleksində inşaat işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur

Prezident İlham Əliyev Bakının Binəqədi rayonu ərazisində tikilən yeni məscid kompleksində aparılan inşaat işlərinin gedişi ilə tanış olmuşdur. Prezident İlham Əliyevə məscid kompleksinin layihəsi əsasında görülən işlərlə bağlı məlumat verildi. Dövlət başçısı ayrı-ayrı inşaat sahələrini gəzdi, tikintinin gedişi ilə yaxından tanış oldu və müvafiq tapşırıqlarını verdi.

İlham Əliyev Latviyanın keçmiş Prezidenti Vayra Vike-Freyberqanı qəbul etmişdir

Prezident İlham Əliyev Latviya Respublikasının keçmiş Prezidenti xanım Vayra Vike-Freyberqanı qəbul etmişdir. Görüşdə Azərbaycan ilə

Latviya arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif istiqamətlərdə, o cümlədən iqtisadi sahədə uğurla inkişaf etdiyi vurğulandı, yüksək səviyyəli qarşılıqlı rəsmi səfərlərin əlaqələrimizin genişləndirilməsi baxımından önemi qeyd olundu. Söhbət zamanı əməkdaşlığımızın daha da inkişaf etdirilməsində Bakıda keçiriləcək II Qlobal Açıq Cəmiyyətlər Forumunun əhəmiyyəti vurğulandı. **president.az**

Türkiyə mətbuatı Əliyevin Sərkisyana cavabından yazdı

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Avropa İttifaqının Praqada keçirilən "Şərq tərəfdaşlığı" sammitində Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyana verdiyi sərt cavab Türkiyə mətbuatının manşetlərində yer alıb. AzVision.az-ın məlumatına görə, qardaş ölkə mətbuatı prezident İlham Əliyevin Türkiyənin əleyhinə danışan Sərkisyana "Türkiyə burda deyil, amma mən burdayam və cavabınızı da

verəcəyəm" cavabını yüksək qiymətləndirərək ölkə başçısının bu addımını alqışlayıb.

Türkiyənin "Sabah" qəzeti, "Sondakika.com" xəbər saytı, "Anadolu Agentliyi" və digər nüfuzlu media qurumları Azərbaycan prezidentinin Praqadakı çıxışını səhifənin əsas xəbəri kimi dərc ediblər. Türkiyənin əksər telekanalları dövlət başçısının bu çıxışını yayımlayıb.

MİT-in səlahiyyətləri artırıldı

Türkiyə prezidenti Abdullah Gül Milli İstihbarat Təşkilatının (MİT) fəaliyyəti haqqında qanuna dəyişiklikləri təsdiq edib. Publika.az – in "Anadolu" agentliyinə istinadən verdiyi məlumata görə, dəyişikliklər kəşfiyyat xidmətinin əməkdaşlarının dövlətçiliyin qorunması üçün hakimiyyətdən verilən tapşırıqları da yerinə yetirməsini nəzərdə tutur.

Dəyişikliklərə görə, MİT-ə qanunda göstərilənlərdən başqa vəzifə verilməsinə icazə verilmir. Həmçinin kəşfiyyat xidmətinin əməkdaşları barəsində işə yalnız Türkiyənin Ali Məhkəməsində baxılacaq, məhkəmənin kəşfiyyat xidmətinin əməkdaşları barəsində hökm və qərarlarına yenidən baxılmayacaq, MİT əməkdaşlarının ailə üzvləri isə ter-

rorizmlə mübarizə çərçivəsində dövlət tərəfindən mühafizə olunacaq. MİT vəzifələrini yerinə yetirərkən gizli iş üsulları,

prinsip və vasitələrdən istifadə edə biləcək. MİT əməkdaşlarına kimliyini dəyişdirməyə icazə verilir, eləcə də xarici ölkə vətəndaşları ilə bağlı əlaqədar təşkilatlar qarşısında tələblərlə çıxış edə biləcək. MİT əməkdaşları vəzifələrini yerinə yetirərkən terror təşkilatları da daxil olmaqla milli təhlükəsizliyə təhdid olan bütün strukturlarla əlaqə qura biləcək. MİT sənədi oğurlayana isə 10 ilə qədər həbs cəzası veriləcək.

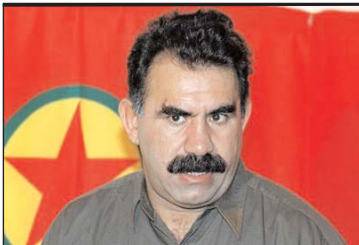
"Ərdoğan soyqırımın tanınması üçün ilk rəsmi addımı atdı"

Türkiyə baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanın 1915-ci il hadisələri ilə bağlı verdiyi bəyanat Cənubi Kipr mediasında da geniş əks-səda doğurub.

Publika.az – in verdiyi xəbərə görə, Cənubi Kipr radiosu Ərdoğanın 1915-ci il

hadisələrində həyatlarını itirən ermənilərin nəvələrinə başsağlığı verməsini "soyqırım"ın tanınması üçün ilk rəsmi addım adlandırır. Bildirilir ki, Türkiyə baş naziri "soyqırım" sözünü işlətməkdən qaçmasına baxmayaraq, ekspertlər bəyanatın

tarixi bir addım olduğuna diqqət çəkir. Cənubi Kipr hökumətinin sözcüsü Nikos Hristodulidis verdiyi açıqlamasında ölkə rəhbərliyinin "erməni soyqırımı"nın dünya səviyyəsində tanınması söylərinə dəstək verdiyini qeyd edib.

Dünya Türkiyənin İmralı bölgəsindəki həbsxanada saxlanılan Abdullah Öcalan

PKK lideri Abdullah Öcalan Türkiyə hökumətinə mesaj göndərdi

ölkədəki proseslərlə bağlı maraqlı açıqlamalar verib. ANS PRESS məlumatına görə, BDP partiyasının üzvləri həbsxanada PKK lideri Öcalanı ziyarət ediblər və daha sonra onun fikirləri ilə bağlı açıqlama veriblər. Açıqlamada bildirilib ki, Öcalan ölkədəki proseslərinin Türki-

yenin xaricə çıxışına və demokratik inkişafına müsbət təsir edəcəyini fikirindədir.

Öcalan bir müddət bundan öncə ölkədə keçirilən seçkilərin nəticələrinin bütün maneələrə baxmayaraq ölkədəki demokratiyaya təkan verdiyi qeyd edib: "Hər şey dəyişir. Hökumətin

atdığı addımlar ölkədə prosesləri kökündən dəyişə bilər. Çox əziyyət çəkməyimə baxmayaraq prosesləri bu günə gətirib çıxardığıma görə peşman deyiləm. Bütün tərəflər bu məsələdə öz üzərlərinə düşəni etməlidirlər. Bütün qanuni dəyişikliklər çox tezliklə həyata keçirilməlidir".

Ziya Məmmədov Daşkəsəndə

Vətəndaşların qəbulu və müraciətlərinə baxılması, mövcud nəqliyyat problemlərinin araşdırılması və həll edilməsi məqsədi ilə nəqliyyat naziri Ziya Məmmədov aprelin 25-də Daşkəsən şəhərində Şəmkir, Gədəbəy və Daşkəsən rayonlarında yaşayan vətəndaşları qəbul edib. Modern.az-ın xəbərinə görə, qəbuldan öncə nazir Ziya Məmmədov Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abıyevlə birgə mərhum prezident Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzində ucaldılan abidəsinin önünə gül-çiçək dəstələri düzüb, ona hörmət və ehtiramlarını bildiriblər. Nazir rayon Mədəniyyət evində qəbula gələn Şəmkir, Gədəbəy və

Daşkəsən rayonlarından olan vətəndaşları dinləyərək, onların şikayət və təklifləri ilə

tanış olub. Nəqliyyat naziri görüşdə vətəndaşların səsləndirdiyi təklif, müraciət və şikayətlərlə əlaqədar aidiyyəti qurumların rəhbərlərinə müəyyən göstəriş və tapşırıqlar verib. Vətəndaşların müraciətləri əsasən rayonlararası və kənddaxili yolların bərpası, dağ çayları üzərində körpülərin salınması, işlə təminat və digər məsələlərlə bağlı olub. Daşkəsən rayon İcra Hakimiyyətindən bildirilib ki, qəbul zamanı qaldırılan problemlərin əksəriyyəti yerində həll olunub, digərləri nəzərə götürülüb, bir sıra məsələlərin araşdırılması və lazımı tədbirlər görülməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilib. Qəbula gələn vətəndaşlar onlar üçün yaradılmış bu imkandan razı qaldıqlarını bildiriblər.

Laçın rayonu üzrə 2014-cü ilin I rübündə görülmüş işlər və qarşıda duran vəzifələrlə bağlı geniş yığıncaq keçirilmişdir

19 aprel 2014-cü il tarixdə Rayon İcra Hakimiyyətində rayon ictimaiyyəti nümayəndələrinin iştirakı ilə "Laçın rayonu üzrə 2013-cü ilin I rübündə görülmüş işlər və qarşıda duran vəzifələr"lə bağlı geniş yığıncaq keçirilmişdir. Yığıncaqdan əvvəl rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri tərəfindən Rayon İcra Hakimiyyətinin inzibati binası qarşısında ucaldılmış Ulu öndər Heydər Əliyevin büstü önünə gül dəstələri qoyulmuşdur. Tədbirdə "Laçın rayonu üzrə 2013-cü ilin I rübündə görülmüş işlər və qarşıda duran vəzifələr"lə bağlı məruzə dinlənilmişdir. Ötən dövr ərzində Möhtərəm Prezident İlham Əliyev cənablarının rəhbərliyi altında respublikada və rayonda görülmüş işlər, əldə olunmuş nəəiliyyətlər ətrafı təhlil olunmuş, qarşıda duran vəzifələrdən danışılmışdır. Məruzədə Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı tərəfindən respublikanın müxtəlif rayon və şəhərlərində 21 yerdə səyyar qəbullaşmalar keçirilərək, 3720 nəfər rayon sakininin qəbul edildiyi, sakinlərin problemləri ilə bağlı Azərbaycan Respub-

likasının Baş naziri, Baş nazirinin müavini, bir sıra Nazirlik və Komitə sədrləri ilə görüşlərin keçirildiyi və bir çox problemlərin həllinə nail olunduğu qeyd edilmişdir. Eyni zamanda bildirilmişdir ki, hesabat dövründə Taxta körpü qəsəbəsi və məcburi köçkünlərimizin sıx məskunlaşdıqları digər ərazilərdə başlanmış tikinti-abadlıq işləri davam etdirilir. Ərazinin təbii şəraitinə uyğun 2079 ədəd müxtəlif növ ağac və gül kolları ekilmişdir. Rayon ərazisində təmir - tikinti və abadlıq işlərinin davam etdirildiyi bildirilmişdir. 2014-cü ilin birinci rübündə Qayğı qəsəbəsində Heydər Əliyev prospektində 1020 m2 istinad divarı hörülmüş, Taxta körpü - Alxaslı, Taxta körpü - Mişni, Arduşlu və Qarakeçdi - Mirik, avtomobil yollarının 24 km hissəsində cari təmir işləri aparılmış, Qayğı qəsəbəsində 800 m2 sahəsi olan çinqil örtüklü avtomobil dayanacağı tikilmiş, qəsəbədəxili yolun 2150 m2 hissəsində çinqil örtük verilmiş, Heydər Əliyev prospektində aparılan abadlıq nəticəsində yolun

genişləndirilmiş 1800 m2 hissəsinin isə asfaltlanma işlərinə başlanılmışdır. 2014-cü ilin birinci rübündə rayon üzrə 65239 nəfər sakinə yemək xərci müavinəti, 3550 nəfərə əmək pensiyası, 1751 nəfərə sosial müavinət və təqaüd ödənilmişdir.

Hesabat məruzəsində görülmüş işlərlə

yanaşı mövcud çatışmazlıqlar da qeyd olunaraq qarşıda duran vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir. Məruzə ətrafında Rayon Təhsil Şöbəsinin müdiri, Rayon Vergilər şöbəsinin müdiri, Rayon Elektrikşəbəkənin müdiri çıxış edərək rəhbərlik etdikləri sahələr üzrə görülmüş işlər və qarşıda duran vəzifələrdən danışılmışdır.

lachin-ih.gov.az

"G7" Rusiyani çökdürməyə hazırlaşır

"Böyük yeddilik" ("G-8") ölkələri Rusiyaya qarşı əlavə maliyyə sanksiyalarının tətbiq olunması üçün razılaşıblar. Publika.az – in

xarici mətbuata istinadən verdiyi məlumata görə, bu barədə Ağ Evin saytında yerləşdirilən bəyanatda deyilir. Bəyanatda qeyd olunub ki, "G7" Ukrayna hakimiyyətini ölkənin şərqində əməliyyat zamanı dözümlü nümayiş etdirdiyi üçün dəstəkləyir.

"Əksinə, Rusiya Cenevrə razılaşmalarına uyğun olaraq konkret addımlara təşəbbüs etmədi. Rusiya bəyanatları və Ukrayna ilə sərhəddə keçirdiyi hərbi təlimlərlə gərginliyi artırmaqda davam edir", - bəyanatda deyilir. Ağ Evin nümayəndələrindən biri maliyyə sanksiyalarının gələn həftənin bazar ertəsi qəbul oluna biləcəyi söyləyib.

Ukraynaya hərbi müdaxilə vaxtı açıldı

"Rusiya qoşununun Ukraynaya müdaxiləsi ən yaxın zaman məsələsidir". Publika.az xəbər verir ki, bu barədə rusiyalı

senator, Federasiya Şurasının Ukraynadakı vəziyyətin monitorinq üzrə komissiyasının üzvü Valeri Şnyakinin bəyanatında deyilir. Ukraynanın TSN kanalı bəyanatla bağlı süjet verib. Bəyanatda bildirilir ki, Federasiya Şurası Ukrayna ərazisində Rusiya qoşunundan gələn həftə istifadə imkanına baxmağa hazırlaşır. Rusiyanın bir neçə hərbi qruplaşmasının hazırda Ukrayna sərhədinin 10 kilometrliyində olduğu bildirilir. Ukraynanın BMT-dəki daimi nümayəndəsi Yuri Sergeyev "Amerikanın səsi" radiosuna müsahibəsində Cənubi-şərq, mərkəzi və şimal hərbi dairələrindən xeyli sayda tank, artilleriya və "Qrad" sistemlərinin Ukrayna sərhədinə gətirildiyini deyib. "Orada təxminən 200 tank var. Bu böyük hərbi qruplaşmadır", - Y.Sergeyev bildirib.

AKP ermənilərin nəvələrinə pasport verilməsi imkanını öyrənir

Türkiyə 1915-ci il hadisələri zamanı ölkəni tərk etmiş ermənilərin nəvələrinə pasportların verilməsi imkanını öyrənir. Trend-in "Haber7"

telekanalına istinadən verdiyi məlumata görə, bunu hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AKP) sədr müavini Yasin Aktay deyib. Onun sözlərinə görə, Türkiyə ərazisini tərk etməyə məcbur olmuş ermənilər ölkənin vətəndaşları sayılırlar: "Əgər Birinci Dünya müharibəsi olmasaydı, ermənilər Türkiyə vətəndaşları olaraq qalardılar". Bundan əvvəl Türkiyənin 1915-ci il hadisələri zamanı ölkəni tərk etmiş ermənilərin nəvələrinə pasport verəcəyi barədə məlumat yayılmışdı. Hazırda ölkənin Nazirlər Kabineti və Xarici İşlər Nazirliyi bu məsələlər üzərində çalışır. Qeyd edək ki, Ermənistan və erməni lobbisi bəyan edir ki, Türkiyənin sələfi olan Osmanlı İmperiyası 1915-ci ildə Anadoluda yaşayan ermənilərə qarşı soyqırım törədib. Erməni təbliğatının təzyiqləri ilə bir sıra ölkələrin parlamentləri qondarma "soyqırım"ı tanıyıblar.

(Əvvəli ötən saylarımızda)
İkinci yazı. Bakıda 1918-ci
il mart hadisələri.

ŞAMAXI SOYQIRIMI

1918-ci ildə bolşevik-daşnak silahlı birləşmələrinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi soyqırımından ən çox zərər çəkmiş ərazilərdən biri də Şamaxı şəhəri və Şamaxı qəzasının azərbaycanlılar yaşayan kəndləri olmuşdur. Şamaxı qəzasında baş verən hadisələr "Qanlı mart taqimi"ndə xüsusi səhifə təşkil edir. Bolşevik-daşnak ittifaqının Azərbaycanın bütün ərazisini ələ keçirmək və öz hakimiyyətini qurmaq planlarında Şamaxı xüsusi strateji yer tuturdu. Şamaxı qəzasında ermənilər tamamilə azlıq təşkil eridilər. Belə ki, qəzada cəmi 6 erməni kəndi vardı və şəhərin özündə də belə demək mümkündürsə bir ovuc erməni yaşayırdı. Çox faciəli haldı ki, ermənilərin toplu halda yaşadıkları yerlərdə tamamilə uzaqda, yüzlərlə azərbaycanlı kəndinin əhatəsindəki bu 6 erməni kəndi və Şamaxıdakı bir ovuc erməni bu ərazidə on minlərlə azərbaycanlı xüsusi amansızlıqla qırmışdır. Çox saylı arxiv sənədləri sübut edir ki, Bakıda olduğu kimi Şamaxı qəzasında da ermənilər bolşevizm bayrağı altında molokanlar və Bakıdan göndərilmiş ermənilərdən ibarət hərbi dəstələrlə əlbir hərəkət etmişlər.

Şamaxı soyqırımının baş verdiyi dəqiq tarixlər çox təssüf ki, problemə həsr olunmuş kitab və məqalələrdə konkret göstərilməyib. Belə ki, bəzi kitab və məqalələrdə hadisələrin 1918-ci il martın 18-də, bəzilərində isə 1918-ci ilin aprel ayında baş verdiyi qeyd olunur. Mövcud mənbələrin müqayisəli təhlili Şamaxıda törədilən soyqırımın mart ayından başlayaraq bir neçə mərhələdə həyata keçirildiyini və Qafqaz İslam Ordusunun 20 iyul 1918-ci ildə Şamaxını azad etməsinə qədər davam etdiyini göstərir.

Ermənilərin 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Şamaxı şəhəri və Şamaxı qəzasının azərbaycanlılar yaşayan kəndlərində törətdikləri cinayətləri ifşa edən çoxlu arxiv sənədləri qorunub saxlanılır. Bu sənədlər arasında 1918-ci il noyabr ayının 22-də Fövqəladə İstintaq Komissiyasının sədri Ə. Xasmməddovun Azərbaycan Cumhuriyyəti ədliyyə nazirinə Şamaxı şəhəri və Şamaxı qəzasının azərbaycanlı kəndlərinin talan edilməsi və müsəlman əhalisi üzərində ermənilərin zorakılıqları haqqında məruzəsi (ARDSPİHA f. 277, siy. 2, iş 16, v. 9-14), FİK-nın üzvü A. F. Novatskinin bu məsələ haqqında Komissiya sədrinə məruzəsi (ARDA f. 1061, siy. 1, iş 108, v. 8-10), bu işdə günahkar olan şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi haqqında FİK-nın 1919-cu il 12 iyul tarixli qərarı (ARDA f. 1061, siy. 1, iş 105, v. 1) və s. vardır.

Şamaxı şəhəri və Şamaxı qəzası üzrə ermənilərin törətdikləri vəhşiliklər haqqında 7 cild, 925 vərəqdən ibarət təhqiqat işlərində toplanmış materiallar ermənilərin burada törətdikləri vəhşiliklər haqqında ətraflı

məlumat verir. Bu materiallar içərisində Fövqəladə İstintaq Komissiyasının sədri Ə. Xasmməddovun ədliyyə nazirinə təqdim etdiyi məruzə (ARDSPİHA f. 277, siy. 2, iş 16, v. 9-14) xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Komissiyanın ilkin istintaq nəticəsində əldə etdiyi məlumatlar həmin məruzədə şərh olunurdu. Məruzədə deyilirdi ki, Şamaxı şəhəri iki hissədən ibarətdir: Yuxarı və ya erməni hissəsi, aşağı və ya müsəlman hissəsi. Birincidə əsasən ermənilər və molokanlar, müəyyən qədər də müsəlmanlar, ikincidə isə yalnız müsəlmanlar yaşayırdılar. Şamaxı qəzasında əhalinin əksəriyyəti müsəlmanlardır. Erməni

Onlar çar hakimiyyət orqanlarının yerli komandası Şamaxıdan getdikdə gizli surətdə silah anbarını ələ keçirib bu haqda nə qəza komissarına, nə də yerli müsəlman Milli Şurasına heç bir məlumat verməyərək molokanlarla birlikdə hərbi qarnizon təşkil edib oraya müsəlmanları buraxmamışlar. Eyni zamanda ermənilər müsəlmanlara qarşı düşmən mövqe tutan yerli əsgər və fəhlə deputatları Sovetlə əlaqəyə girdilər. Ermənilər sovet nümayəndələrinin müsəlmanlara qarşı üçüncü şəxslər vastəsiylə qaldırdıqları hər cür fitnəkar çıxışları müdafiə edirdilər. Onlar öz kəndlərinə müxtəlif yollarla silah və sursat gətirib sürətlə

lik edirdi. Göndərilən silahların çoxu onun Şamaxıdakı mülkündə gizlədirdi. 1918-ci il martın əvvəllərindən başlayaraq ermənilər Şamaxı qəzasında dinc əhaliyə qarşı cinayətkar əməllərinə başladılar. Rus-türk cəbhəsindən qayıdan 400 nəfər erməni əsgəri bir neçə dəstəyə ayrılaraq qəzanın Bico və Ləngəbiz kəndlərinə hücum edirlər. Baş verən toqquşmalarda hər iki tərəfdən ölənlər və yaralananlar olur. Bundan qəzəblənib quduzlaşan ermənilər Bakıdakı havadarlarına müraciət edərək kömək istəyirlər. Dərhal Bakıdan Şamaxıya böyük miqdarda hərbi sursat, top və pulemyotlarla silahlanmış üç minədək Bakıdakı

yanından keçərək şəhərin kənarında öz evlərini qoruyan müsəlmanlar dəstənin şəhərə hücum etdiyini güman edib atəş açırlar. Dəstə də bundan istifadə edərək şəhəri güllə-barana tutur. Bu atışma nəticəsində hər iki tərəfdən tələfat olur. Lakin axşama yaxın şəhərdə tam sakitlik yaranır. Elə həmin gün erməni yepiskopu Baqratın təşəbbüsü ilə o və molokanların nümayəndəsi Karabanov müsəlman ruhaniləri ilə görüşərək and içirlər ki, sülh şəraitində yaşayacaq və qaydalarını pozmayacaqlar. Bu ermənilərin növbəti fitnəsi idi. Onların məqsədi müsəlmanları tam arxayın salmaq idi. Bununla bağlı Məşədi Allahverdinin dedik-

1918-ci ildə birləşmiş bolşevik-daşnak silahlı qüvvələrinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi Soyqırımı Bakıya yaxın qəzalarda (Şamaxı, Quba, Xaçmaz və s.) törədilən qırğınlar

və molokanlar hərəsi 6 kənddə yaşayırlar. Həm şəhərli, həm də kəndlərdən olan müsəlmanlar ermənilərlə və molokanlarla keçmiş zamanlardan sülh şəraitində yaşamış, onlara heç bir ziyan vurmamış, onları incitməmiş və onlarla mehriban qonşuluq əlaqələri saxlamağa çalışmışlar. Hətta 1905-ci ildə Zaqafqaziyanın bir çox şəhər və kəndlərində ermənilərə qarşı çıxışlar ediləndə də Şamaxı və Şamaxı qəzasında müsəlmanlar ermənilər üzərində zorakılıq etməmiş,

silahlanmağa başlayırlar. Silahı əsasən cəbhədən qayıdan əsgərlər gətirirdilər. onlar hərəsi özü ilə bəzən üç tüfəng gətirirdilər. Ermənilərin bu hərəkətləri azərbaycanlıları bərk vahiməyə salır. Həm Şamaxı şəhərində, həm də qəzanın kəndlərində azərbaycanlılar gördükdülər ki, ermənilər onlara qarşı sürətlə silahlanırlar. Ermənilərin düşmənçilik hisslərini qızıqdırmasına baxmayaraq, müsəlman ictimai xadimləri və ruhaniləri müsəlmanların ermənilərə qarşı hər

bolşevik hakimiyyəti adından erməni dəstəsi göndərildi. Bu dəstəyə T. Əmirov, Petrov və Avetisov rəhbərlik edirdilər. Şamaxıda dəstənin qabağında müsəlman və ermənilərdən ibarət nümayəndə heyəti göndərilir. Nümayəndə heyətinin dəstə ilə görüşü molokan kəndi Qozluçayda (Hilmilli) olur. Dəstəyə silahı Şamaxı qarnizonuna təhvil vermək təklif olunur. Onlar bundan qəti imtina edir və bildirirlər ki, guya onların başlıca məqsədi Şamaxı qəzasını quldur dəstə-

lərindən: "Sadələvh Şamaxı camaatı, hətta dindarlar, idarə işçiləri, ziyalılarda ermənilərin yalanına inanırdılar. Yoxsa ayın 18-nə kimi yeni iki gün ərzində Şamaxıdan mart ayının 10-15-nə kimi şəhəri tərk edən insanlar ailəsini qırğından xilas edə bildi. Martın 16-dan sonra isə camaatın çoxu erməni yepiskopunun andına, vədinə inandı və heç kim şəhəri tərk etmədi. Sonradan aydın oldu ki, erməni cəlladları əhalinin çox hissəsini məhv etmək üçün belə şayiə və yalan

onlara qarşı düşmənçilik hərəkətləri törətməmişlər. Buna baxmayaraq Şamaxı şəhəri və Şamaxı qəzasının erməniləri həmin vaxtda zərər çəkmiş erməni qardaşları ilə həmrəylik xatirinə müsəlmanlara qarşı gizləndirilmiş düşmənçilik hissi bəsləyir və 1905-ci ildə incidilmiş ermənilərin hayıfını çıxmaq üçün əlverişli məqam gözləyirmişlər. 1918-ci il martın 18-də qaliblər kimi şəhərin müsəlman hissəsinə soxulan ermənilər qışqırırmışlar: "Biz bu gününə iki ildir ki, gözləmişik. Bu Nikolayın sizə kömək etdiyi 1905-ci il deyil. İndi sizə heç kim kömək etməyəcək. Köməyə siz özünüzdün müqəddəs Həzrət Abbasınızı çağırın".

Şamaxıda azərbaycanlılara qarşı ermənilər düşmənçilik və ədavət hisslərinə hələ 1-ci Dünya müharibəsi başladığı vaxtlardan bürüzə verməyə başlamışdılar. 1917-ci il Fevral inqilabından sonra ermənilər yaranmış vəziyyətdən məharətlə istifadə edərək daha cəsarətlə hərəkət etməyə başlayırlar.

hansı düşmənçilik hərəkətinə yol verməməsi üçün bütün tədbirləri gördükdülər. Onlar çalışırdılar ki, ermənilərlə dil tapsınlar və yaxınlaşmaqda olan qırğının qarşısını alsınlar. Hətta müsəlman xadimlərinin təşəbbüsü ilə müsəlmanlardan, ermənilərdən və molokanlardan ibarət "Birləşmiş Komitə" yaradılmışdı.

Ermənilər müsəlmanları heç bir düşmənçilik çıxışı hazırlamadıqlarına inandırmağa çalışır, eyni zamanda silah ehtiyatı yığmağı dayandırmayaraq Şamaxı şəhərindən 6 verst aralı Mədrəsə kəndinə Zaqafqaziyanın digər qəzalarından da erməni əsgərlərini yığırdılar. Ermənilərin silahlanmasında S. Şaumyanın rəhbərlik etdiyi Bakı Soveti də yaxından iştirak edir, mütəmadi olaraq onlara silah-sursat göndərirdi. Təkcə 1918-ci ilin yanvarında Bakıdan Şamaxıya 15 maşın silah-sursat göndərilmişdi. Qırğın ərəfəsi isə əlavə 60 maşın silah göndərilmişdi. Şamaxıda bu işlərə S. Şaumyandan xüsusi göstəriş almış S. Lalayev rəhbər-

lərindən təmizləmək, qəzada anarxiyaya son qoyub normal həyatı bərpa etməkdir. Dəstənin rəhbərləri Şamaxı şəhərindən yan keçərək Mədrəsə kəndinə gedəcəklərinə söz verirlər.

Bəxtiyar Məmmədağlı oğlunun dediklərindən "Silahlı dəstəni qarşılaşmağa gedənlər arasında Vahab bəy, Azad bəy Qocamanbəyov, Udulu Üşüdü İbad, atam Məmmədağlı Hacı Ağacəfər oğlu, gənc zabıt Tərhan bəy Əliyərbəyov, Məmmədağlı Əlizadə də olmuşdur.

Onlar Xilmilliyə daxil olan ordunu və silahları görəndə mətəl qalırlar. Rus-Yapon müharibəsinin iştirakçısı olan Azad bəy nümayəndə heyətinin "Şamaxını quldur dəstəsindən təmizləyəcəyik" deməsinə rişxəndlə cavab verir ki, bu silahla bütün Azərbaycanda olan qaçaq-quldur dəstəni təmizləmək olar. Şamaxıda isə sizin fikirləşdiyiniz qədər quldur yoxdur". (S. Qəniyev. 1918-ci il Şamaxı soyqırımı. Bakı 2003. S. 19-20) Martin 15-də dəstə Şamaxının

söyləmişlər. Əgər Şamaxılılar yalana uymasaydılar, sözsüz ki, şəhər əhalisinin 70-80%-i xilas olacaqdı. Yaxşı ki, atam öz yaxınlarını, tanışlarını ayın 15-də şəhərdən çıxarmışdı". (S. Qəniyev. Göstərilən əsəri, s. 20).

Bu danışıqlardan sonra Mədrəsəyə müsəlman nümayəndə heyəti göndərildi. onlar erməni rəhbərlərinə müsəlmanlarla sülh şəraitində yaşamağı təklif etdikdə və erməni yepiskopunun verdiyi andı xatırlatdıqda belə cavab aldı: "Müsəlman ruhaniləri erməni ruhaniləri ilə barışa bilər. Lakin erməni xalqı müsəlmanlarla müharibə aparmaq istəyir və bu işdə onu İngiltərə müdafiə edəcək". (Fövqəladə İstintaq Komissiyası sədrinin ədliyyə nazirinə məruzəsi - "Azərbaycan" qəzeti 21 oktyabr 1992) (ardı var)

Namiq Həsənov

Əvvəli ötən saylarımızda

Qubernator cibindən bir kağız çıxararaq bildirdi ki, bu, əlahəzrət imperatorun fərmanıdır. Sonra qubernator həmin fərmanı hündür səslə oxumağa başladı. Tərcüməçi isə camaatı başa saldı ki, padşahımız bir neçə işdə bizə hüriyyət, yeni, azadlıq iltifat edibdir:

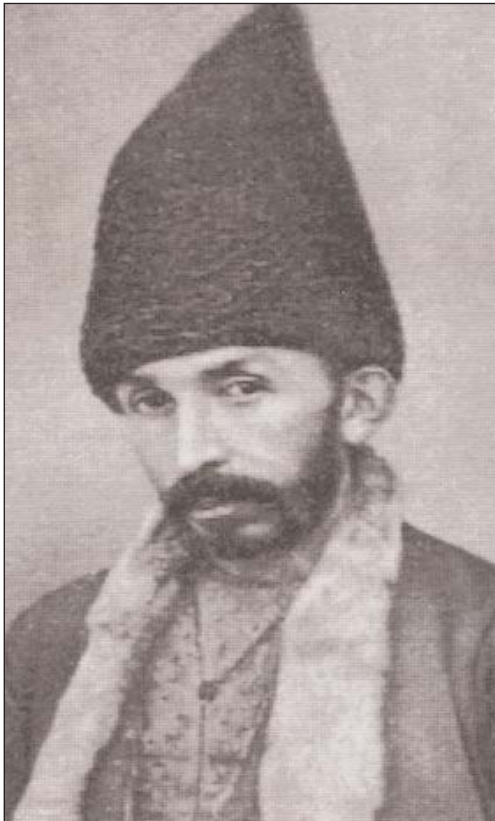
1. Əvvəla, milli və şəri məsələlər üzrə məsləhətləşmələr aparmaq üçün yığıncaqlar azaddır. Bunun üçün icazə lazım deyil.

2. Söz azadlığı. Yəni, özünə və millətinə əhəmiyyətli və xeyirli hesab etdiyin məsələləri danışmağa, yazmağa və çap etdirməyə icazə verilir.

3. Vəcdan azadlığı. Yəni, istədiyin dinə və məzhəbə qulluq etmək.

4. Mal və can təhlükəsizliyi. Yəni, mily-onlarca malın və mülkün olsa da, bir kəs heç bir haqla ona toxuna bilməz.

Elə ki, fərman oxunub qurtardı, qubernator əlini yuxarı qaldırdı. Camaat da ona baxaraq əllərini və papaqlarını yuxarı qaldırdılar və sevincle «Ura» çəktilər. Ondan sonra cənab uçitel Mirhaşım bəy Vəzirzadə nitq etdikdən sonra cənab axund Hacı molla Hüseyin Qazi hündür səslə bir dua oxudu. Dua başa çatan kimi Ağa Mirhaşım bəy hüriyyət manifestinin elan edilməsi münasibəti ilə şəhərin fağır-füqərəsinə paylamaq üçün yüz manat pul

Mir Möhsün Nəvvab

ada öz xəstəxanalarına qoyduqdan sonra divana hadisə ilə bağlı məlumat vermişdilər.

başlamışdır. Teleqrafla xəbər verdilər ki, iki gecədir ki, Gəncədə böyük od-alov görünür. Ancaq təfəsilatı məlum deyildir. Sonrakı təhqiqatla məlum oldu ki, erməni tayfası müsəlmanları arxayın edərək onlara qarşı yeni xəyanət hazırlamaq üçün tədarük görərək hər yana yazıb özləri üçün köməklər gətirmişlər. Müsəlmanlar isə hər şeydən xəbərsiz sakit və samit öz işlərində və alış-verişlərində idilər.

Ermənilər silah tədarüklərini məramlarınca yığıdıqdan sonra hər yana yazıb qüvvə tələb etdilər. Bu tələb əsnasında hər yandan silahlı ermənilər gəlirdi. Gəncə ermənilərinə Qarabağdan da kömək gəlmişdi. Qarabağdan gələn dəstənin başında dülgər Barseğın oğlu Sancan durmuş. Ermənilər müsəlmanlarla davanı başlamaq üçün nahaq yerə üç müsəlmanı öldürürlər. Müsəlmanlar bu əhvalatı eşidən kimi bazar-dükanı bağlayıb silahlanır və «Ya Allah!» deyib ermənilərin üstünə hücum çəkərək atışmağa başlayırlar. Bu xəbər ətrafa yayılan kimi kənar yerlərdən köməklər gəldi. Bu gələn köməklərin arasında Əli adlı mütəəssib və qeyrətli bir cavan var idi. Qaçaq olan bu oğlan başına bir xeyli atlı toplayıb Gəncəyə müsəlmanların köməyinə gəlmişdi. Ermənilərin qaçmasına imkan verməmək üçün qabaqcadan körpünü kəsdilər. Bundan sonra ermənilərin üstünə güllə yağdırmağa başladılar. Ermənilərdən qırılan

asında gizlənilirlər. Bu zaman üç nəfər müsəlman qabaqlarında da odun yüklənmiş ulaqları danışa-danışa oradan keçərək həmin qayaların arxasında gizlənen ermənilər daşların arxasından çıxıb onları gülləyə tutdular. Məmiş adlı qalalıya güllə dəyən kimi həlak oldu. O birisi isə qolundan yaralandı. Üçüncü odunçu isə salamat, erməniləri söyə-söyə qaçıb Qalaya xəbər gətirdi. Xalq gedib həmin yaralını gətirib xəstəxanaya qoydular. Həlak olanı isə dəfn etdilər. Bundan sonra baş vermiş əhvalat haqqında divana xəbər verdilər. Həmin gün müsəlmanlar da enib yolda dörd nəfər erməni öldürdülər. Onlardan biri daşaltılı, üçü isə Şuşakənddən idi.

Bu vaxt xəbər gətirdilər ki, aşağı Bağlarda səkkiz yüz müsəlman atlısı cəm olmuşdur. Lakin onların məqsədləri heç kəsə məlum deyildi. Heç kəs bilmirdi ki, onlar Qalaya gələcəklər, yoxsa erməni kəndlərinə hücum edəcəklər.

Qaladakı erməni tayfası bu xəbəri eşidən kimi təşvişə düşdülər və vəhşətlə divan böyüklərini görüb xahiş etdilər ki, gerek biz müsəlmanlarla yenidən sülh bağlayaq. Bundan sonra divan böyükləri bir dəstə rus əsgəri götürüb musiqi çala-çala erməni nümayəndələri və keşişləri ilə müsəlman bazarına gəldilər. Cənab qazi və cənab Əbdürrəhman ağa da xeyli müsəlmanlarla onların yanına gəldilər. Həsənəli

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

verdi. Onun ardınca da əldi manat cənab qubernator iltifat etdi. Bir sıra əyanlar da bu xeyriyyə işinə qoşuldular. Bununla da bu təntənəli yığıncaq başa çatdı.

Bu yığıncaqdan iki gün sonra müsəlmanlarla erməniləri barışdırmaq üçün qubernator müşavirə çağırıldı. Müşavirədə hər iki tərəfdən nümayəndələr çıxış edərək öz fikirlərini söylədilər və barışıq elan etdilər. Həmin günün səhəri qubernator Gəncə şəhərinə getməyə hazırlaşdı. Yüz nəfər cənab müsəlman cavanlarından atlılar silahlanmış halda qubernatorun faytonunu evdən müşayiət edərək qərargaha gəldilər. Bu zaman bir neçə erməni qərargaha gəlib müsəlmanlardan şikayət etdilər. Qubernator qəzəblə onlara baxıb acıqlı dedi:

— Artıq mənə məlum olubdur ki, siz erməni tayfasının müsəlmanlar haqqında mənə dediklərinin bütün hamısı yalan və böhtandır. Bu şikayətlər bütünlüklə qərəzçilik və düşmənçilik məqsədi güdür.

Qubernator ermənilərin cavabını verdikdən sonra müsəlman atlılarının müşayiəti ilə yola düşdü. Xan bağından bir az o tərəfə getdikdən sonra faytonu saxlatdırıb müsəlman atlılarına artıq dərəcədə iltifatla razılıq edib, onların geri dönməsini məsləhət bildi. Atlılar qubernatorla xudahafizləşib geri döndülər. Atlılar gurultu ilə şəhərə daxil olarkən ermənilər vəhşətə düşdülər. Onlar belə xəyal etdilər ki, bu atlı müsəlmanlar erməni-müsəlman davasını təzələmək üçün kəndlərdən cəm olub davaya gəliblər.

Mətləb aydın olandan sonra ermənilər sakitləşdilər. Fitrə bayramı günü bütün alimlər, seyidlər və əyanlar məscidə toplaşdı ermənilərlə davada məzlum və şəhid olanlar üçün təziyə tutub Quran oxuyurdular. Bu zaman erməni xəlifəsi bir neçə keşiş və camaatın nümayəndələri ilə məscidə gəlib müsəlmanların bayramını təbrik etdilər, sülh və əmin-amanlıq yaratmaq üçün camaatla görüşüb qayıtdılar.

ƏLAVƏ: Şəvval ayının səkkizinci günü belə bir xəbər yayıldı ki, Dilicanda yol gələrək Qərvənd tərəfdə dörd erməni öldürülüb. Odur ki, təhqiqat aparmaq üçün bir neçə müsəlmanı yoldan geri qaytarmışdılar. Bu deyilən əhvalat baş verən gün ermənilər Yel dəyirmanı deyilən qayanın üstündən, aşağı yolla odun gətirən Xəlfəli bir müsəlmanı güllə ilə vurub, ölümcül yaralamışdılar. Müsəlmanlar onu gətirib Qal-

ƏLAVƏ: Kərbəlayı Məhəmməd adlı bir yaxşı papaqçı var idi. O, tikdiyi papaqların bir qismini aparıb erməni bazarında satardı. Ermənilərin namerdliklərindən yaxşı hali olan adamlar Kərbəlayı Məhəmmədi erməni bazarına getməkdən çəkirdiməyə çalışırdılar. Mən özüm (M. M. Nəvvab) iki dəfə onun erməni bazarına papaq apardığını görüb, məzəmmət etmiş və erməni bazarından əl çəkəməsinə ona təkrar-təkrar demişdim. Bu məsləhətləri qulaqardına vuran Kərbəlayı Məhəmməd həmin günün axşamı, yəni şəvval ayının 8-ci günü bir neçə papaq götürüb satmaq üçün yenə erməni bazarına gedir. Ermənilər onu bir hiylə ilə daldaya çəkib öldürmüş, cəsədini isə gizlətməmişdilər.

ƏLAVƏ: Yenə həmin gün ermənilərə xəbər gəldi ki, Türşusuyun yolunda müsəlmanlar iki erməni öldürüb, başlarını kəsiblər. Bu xəbəri eşidən kimi, bir dəstə erməni cavanları silahlanaraq fəryad çəkə-çəkə ermənilər öldürülən tərəfə yollandılar. Bazarda alış-verişlə məşğul olan ermənilər bu fəryadı eşidən kimi həyəcanlı şəkildə dükanlarını bağlayıb, meydana yığıldılar. Hər tərəfdən müxtəlif çağırış və haray səsləri gəlirdi. Rus tayfasından olan bir nəfər bu vəziyyəti gören kimi qaçıb divanxananın qabağına gəldi. Burada o, müsəlmanlara xəbər verdi ki, nə durmusunuz, ermənilər davaya hazırlaşırırlar, bu saat sizin üzərinizə hücumla başlayacaqlar. Bu xəbəri müsəlmanlara çatdırdıqdan sonra həmin rus qoşun hazır olmaq üçün zəng çaldı.

Bu xəbəri eşidən müsəlmanlar dükanlarını bağlayıb silahlandıqdan sonra, səngərlərə qaçdılar və davaya hazır vəziyyət aldılar. Ermənilər də kilsələrin damında, evlərdə və küçələrdə hazırladıqları səngərlərə doluşmuşdular.

Divan əhli əhvalatdan xəbərdar olan kimi bir dəstə əsgər götürüb, musiqi çala-çala erməni məhəllələrindən keçərək müsəlman məhəlləsindən bazara gəldilər. Camaat əhvalatdan xəbərdar olan kimi sakitləşərək hərə öz yerinə qayıtdı.

GƏNCƏ ŞƏHƏRİNDƏ MÜSƏLMANLARLA ERMƏNİLƏR ARASINDA BAŞ VERMİŞ ƏHVALAT «8 ŞƏVVAL 1323-cü il (MİLADİ 1905-ci il)

Şəvvalın 8-də xəbər gəldi ki, Gəncə şəhərində müsəlmanlarla ermənilər arasında olan toqquşma nəticəsində dava

çox oldu. Ermənilərin mövqeyi tutulduqca onların evlərinə, dükanlarına və mağazalarına od vurub yandırıldı. Amma bir işdə çox səhv etdilər ki, müsəlman məhəlləsində yerləşən və məscid dükanına bitişik olan erməni dükanına od vurdular. Çünki erməni dükanı yanarkən küləyin təsiri ilə od-alov məscid dükanına da keçdi. Söndürülməsi mümkün olmadığından erməni dükanı ilə məscidin mağazası da yandı. Bu dava nəticəsində ermənilərdən

xeyli adam qətlə yetirildi. Dedilər ki, Qarabağdan gəlmiş Barseğın oğlu Sancan da öldürülmüşdür. Amma sonra məlum oldu ki, diridir. Müsəlmanlardan da bir neçə nəfər şəhid olmuşdu.

Neçə vaxtdan sonra xəbər çıxdı ki, Mahəmməd həsən adlı bir molla iki nəfərlə nəyəmə baxmağa gedibləmiş. Hiyləgər erməni tayfası onları şirin dilə tutaraq harasa aparıb yox etmişdilər. Sonra onların taleyindən bir xəbər çıxmadı.

QALA ƏHVALATI

Şəvval ayının 9-cu günündə ermənilər yenə Yel dəyirmanı adlanan qayanın üstündən aşağı enib, aşağıda qayaların arx-

bəy orada iki xalq arasında əmin-amanlığın qorunub-saxlanması naminə bir nitq söylədi. Erməni keşişi də çıxış etdikdən sonra hər iki xalqın nümayəndələri divan böyükləri ilə birlikdə erməni bazarına gəldilər. Erməni bazarındakı toplantıda isə keşiş və Haşım bəy nitq söylədilər. Haşım bəy ermənilərə xitab edərək dedi:

— Ey camaat, bu nə fitnə-fəsaddır salmışınız iki millət arasında? Bu qədar məxluqatın dincliyini kəmişsiniz. Əgər bu işlərlə məqsədiniz sosialistlikdirsə, onların qaydaları belə deyil. Bir məqsəd və səbəb olmaya-olmaya nə üçün bu qədar nahaq qanlara bais olub, uşaqları yetim, övretləri dul, gözü yaşlı qoyursunuz.

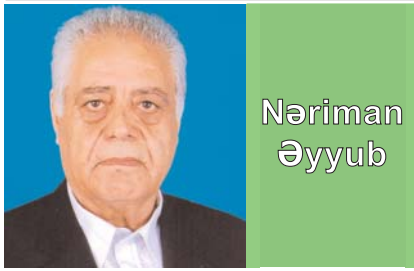
Onların ahu-naləsinin göyə yüksəlməsinə razı olursunuz? Əgər könülünüz dava istəyirsə və özünüzü igid hesab edirsinizsə, onda gerek övretlər kimi daşların dalında və evlərdə gizlənib qəfləten yolla gəlib-gedənə namərdcəsinə vurmayasınız və sinənizə döyüb özünüzü qəhrəman kimi aparmayasınız. Davanın qaydası belədir ki, siz də, müsəlmanlar da çıxalar bir düz yerə, üzbəüz tüfənglə, yaxud qılıncla, yaxud xəncərlə mərdi-mərdanə bir-birinizlə vuruşasınız. Ya siz müsəlmanlara qalib gələrsiz, ya da müsəlmanlar sizin nəslinizi bu şəhərdən yox edər. Bununla da bütün məxluqatın canı dincələr. Məgər xudavəndaləmdən qorxmursunuz, adlarını qımdat qoymuş bir neçə erməni quldurlarının həftədə bir çıxarın kefi başlarına vurarkən iki millət arasında fitnə-fəsad salıb, nahaq qanlara bais olurlar. Sizlər də onların sözlərinə baxıb, özünüzü təhlükəyə salırsınız. Bunun nəticəsində də nə qədər adamlarınız və mallarınız tələf olur, mülkləriniz yandırılıb xarabalığa çevrilir. Özünüz görürsünüz ki, dava vaxtı 10 nəfər müsəlmandan öləndə min nəfər sizdən tələf olur. Quldurların sözlünə qulaq asmayın. Allah-təalanın yoluna qayıdın.

Haşım bəydən sonra cənab Əbdürrəhman ağa və cənab qazi xütbələrdə fatihə oxudular.

Bu barışıq günü yuxarıda haqqında danışdığımız əhvalat zamanı öldürülmüş müsəlmanların qatili gətirib divana təhvil verdilər. Onlar iki nəfər idilər. Onlardan biri Qaybalı kəndlisi erməni dəmirçi Mirzə idi. Divan hər ikisini həbsxanaya göndərdi.

Ardı var

Tahir Süleyman

Nəriman
Əyyub

RÜBAILƏR

(Əvvəli ötən saylarımızda)

Həqiqəti demək hünerdi, hüner,
Bu insan qəlbində olan bir tərər.
Hünerin yoxdursa yalan danışma,
Boş sözlə günlərin gedəcək hədə.

Ölümə bərabər tənha bir ömür,
İşləməyən zaman paslanır demir.
İnsan da elədir işləmədikcə,
Bədəni qaralır sanki bir kömür.

Hirsli başda ağır olmadığı tək
Onu hirsəndirmək olmasın gerek.
Nə yalan danışma, nə hirsli olma,
Qoy səni yüksəlsin daimi əmək.

Elimsiz adamlar biliksiz olur,
Elimli adamlar kamala dolur.
Havayı ömrünü boş keçirənələr,
Başa düşən zaman saralıb-solur.

Haqsız olmağını etiraf etsən,
Başa düşüb onu söyləyirsən sən.
Həqiqəti desən hörmətin olur,
Onda səhv etməzsən bir də yenidən.

Dilin dediğini dana bilməzsən,
Gülməyən gəlməyə onda gülməzsən.
Doğrudur ölümlər haqdır dünyada,
Ölümün gəlməyə heç vaxt ölməzsən.

Ağıllı baş güclü qolla qalıbdi,
Ağılsız baş güclü olsa da tipdi.
Nə qədər ağıllı göstərsə özün,
İnsan kimi insanlıqdan itibdi.

Məhəbbəti qanan etməz xəyanət,
Məhəbbət insançün böyük bir sərvət.
Məhəbbəti qazanmayan bir insan,
Olaçaqdır ona daimi töhmət.

Gedəndə iz qoy ki yada düşsən,
İz qoymasın onda bilinmir nəsen.
Pisliyi eyləyib getsən dünyadan,
Onda insan deyil bir müqəvvasan.

Divar tez yıxılır, olmasa təməl,
Yararsız təməllər eyləyir əngəl.
Ev tikəndə təməli möhkəm eyle,
Etməyəndə uçar, boşca qalar əl.

Dövrən bir günəşdir, ömürlər də qar,
Günəş eridəndə olur tari-mar.
Heç də güvənə ki, ömrün xoş keçir,
Bir də gördün getdin, məzarındır dar.

Düzlüyü sevəndi, həqiqət yazan,
Düz yazan daimi olmayır azan.
Həqiqəti söylə, düz danış ki sən,
Öndədir qıl körpü, həm də qır qazan.

O körpüdə keçmək böyük hünerdi,
Körpü də keçirir sınaqmış mərdi.
Namərdlik eyləyib yolunu azsan,
Körpü keçirəmməz sən tək namərdi.

Namərd namərdliklə öyünməməli,
Əgər öyünürsə demək o dəli.
Bu dünyada ancaq yaxşılıq qalır,
Yaxşılığın qalır yaxşı əməli.

Zəhmətsiz varlanan öyünməsin heç,
O var halal deyil, axır ondan keç.
Şüurlü övlada var lazım deyil,
Şüursuzsa varı tezəcə olar puç.

Özü qazanacaq, şüuru varsa,
Heç qazana bilməz ağıllı darsa.
Əqilsiz tənbelə ha güzəşt eyle,
Qazanmaz əgər ki işləmək arsa.

Tənbeli ha buyur, olammaz fayda,
Çünki o tənbellik ondadır qayda.
Qeyrətli işini yaxşıca bilir,
Onu qorxutmayır nə qış, nə yay da.

Ay azan özünü çəkmə heç zaman,
Sən ki uduzmuşan gənclik olan an.
Bundan sonra ola bilməz faydası,
Eylədiklərini nə gizlət, nə dan.

Görübər, görmüşəm eylədiyini,
İndi düzəldirsən onun neyini?
Eylədiyən işi hamı da bilir,
Fərq qoymadın nökrəni, bəyini.

İndisə özünü sanırsan mələk,
İndi nə xəlbir yox, nə də ki ələk.
Ələnməmiş unlar yağrulur gündə,
Başımıza gündə açılır kələk.

Kələyi açmağa yoxdur qüvvəmiz,
Həqiqəti söyləməyə yoxdur iz.
Etiraz etsən də keçməyir sözün,
Ağzını yumursan indi tər-təmiz.

Yummasan da onun yoxdur faydası,
Pozulubdur hər bir şeyin qaydası.
Hüzürün də düşsə, göstərişlər var,
İcazəsiz keçirmək olmur yası.

Adətlər də başbilənə bağlıdır,
İcra başçısının zəif ağılıdır.
İcazəni verməz üç gündən artıq,
Əməl eyləyənlər qəlbi dağılır.

Düzlüyü də sevdi düz sözlər yazan,
Düz yolda olanlar olmayır azan.
Düz sözü söyləmək daha gözəldir,
Düz ol rəhmətliyi diriycən qazan.

Qüsurludur gündə zarafat etmək,
Zarafat eyləmək lazımdır tək-tək.
Bəzən zarafatlar tərsinə dönür,
Davaya çevrilir hər olan hənək.

Dövlət malda deyil, kamalda olur,
Ağıl yaşda deyil, saf başda qalır.
Ağılsızda olmaz nə dövlət, kamal,
Ağılsızlar ağılsız da qocalır.

Yaxşılıq eyləmək özünə qayıdar,
Pislik eyləyəndə axır olar ar.
Pisliklər eyləmə, nə də arlanma,
Yaxşılıqlar daim qalır yadigar.

Acımamış yemə, doymamış əl çək,
Hər zaman ziyandı, hər artıq yemək.
Yeməkdən tez ayrıl, qoy gözün qalsın,
Normadan çox yemək ziyandır demək.

Xoşbəxtli qazancı rahatca yeyən,
Bədbəxtli özünü gündəlik öyən.
Allah verib sənə, özünü öymə,
Öyünsən olarsan dizini döyən.

Sərvətlisə, səxavəti olmayan,
Əslində yoxsuldu, olmaz bir sayan.
Toplayıb üstündə yatır ilan tək,
Söyləyəndə yoxdur, yatıbsan oyan!

Çalış həddən artıq özünü öymə,
Nə də saxladığın nökrəni döymə.
Allah yaratdığı bəndədir o da,
Nə də nakışillik eyləyib söymə.

Sözü aşkarlıqda demədikdə sən,
Gizliyə də demə, faydasız həməən.
Çalış ki mərdənə də həqiqəti,
Doğruluğu danış daim yenedən.

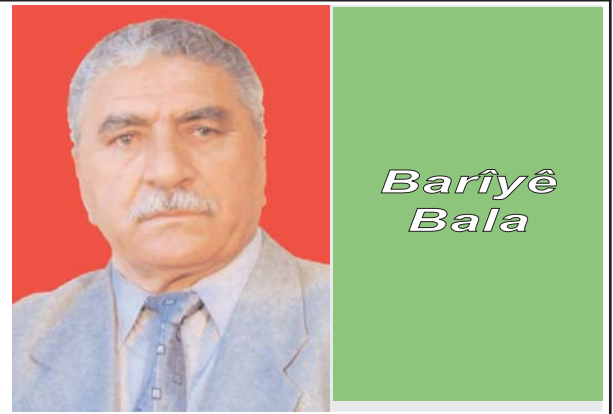
Xəbər ürək açan deyilsə demə,
Tanış olmadığın yeməyi yemə.
Əgər oxuyursa gözəl xanəndə,
Qulaq as həm zilə, həm də ki bəmə.

Pis edən yaxşılıq qazana bilməz,
Yaxşılığa yaxşılıq olur əvəz.
Yaxşılıq eyləyəndə utanmaz heç an,
Yaxşılıq edənə lampası sönməz.

(ardı var)

GELİ KURDA, HEMÜ HEVRA BÊJİN WELAT

Îro dîsa, xwînarêd me pir dir bûne,
Diranêd xwe tûj kirine, komkar bûne.
Kîn û buhza nava xwe da avîtine,
Dest dane hev, ser simteka sekînine.
Şeref, namûs, bîr kirine nolî her car,
Quta gelê me kirine armanc, qîrar.
Firsend îcar ji alê meye, wê bernedin,
Sist bûna me, boy gelê me êş û derdin.
Neyarêd me bê îtbarin, him bi zîrar,
Bê murvetin, bê însafin, pir bi qîrar.
Wekî ev dem, ji destê me bê berdane,
Navê Kurdê rûyê dinê bê hildanê.
Wedê hatye, hemû yekbin, pişt bidine hev,
Pêş neyarê xwe bisekinin, idî hûn tev.
Gişk bi hevra, bi dengekî, bêjin «WELAT»,
Ahil, cahil, hemû gir-hûr, bêjin «WELAT».
Dayîk û xûşk, bav û bira, bêjin «WELAT»,
Dapîr, bapîr, dua bîkin, bêjin «WELAT».
Zîlam û dot, çekê hildin, bêjin «WELAT»,
Zarêd şîrmêj, megrîn, megrîn, bêjin «WELAT».
Hemû hevra, hemû hevra, bêjin «WELAT»,
Şev û roja, gav-siheta, bêjin «WELAT».

Barîyê
Bala

Bê welaî – bê rusqete û bê ware,
Ji dayîna Rebbê jorî ew bê pare.
Ew bê şûne, bê hêlîne, bê piştovan,
Hemû fesla sergerdane sere rîyan.
Şikîr, şikîr, idî dinê hemû zane,
Eva qurna bîst û yekê yê Kurdane.
Kulmê sere har neyar da hûn zexm lêxin,
Dest bidine hev, beraz zevya xwe zû derxin.
Dem hatiye, hîvya kesî hûn nemînin,
Azaya xwe destê zorê hûn bîstînin.

Hüseyin
Kürdoğlu

İL GƏLDİ, GETDİ

(Əziz qardaşım Seyfi müəllimin unudulmaz xatirəsinə)
Ah, nə tez başdın ölümlə, qardaş,
Üstünə didərgin el gəldi, getdi.
Əydi belimizi həsrətın səsin,
Yorğun çiyinizdən il gəldi getdi.

Dünyaya gələli nələr görmüşük,
Dolaşan ip təkî ömür çəlpəşik.
Təzə həyət-baca, təzə ev-əşik,
Çiçəklər açıldı, gül gəldi getdi.

Zəhərdən acıdır şirin sözüümüz,
Bu möhnət yükündən əsdi dizimiz.
Laçın çəşməsinə döndü gözüümüz,
Çağladı dərd ilə, sel gəldi getdi.

Aman, nələr çekdi bəlali başın,
Qəribdir torpağın, qəribdir daşın.
Məzarın üstünə bacın-qardaşın,
Bağrının başında mil gəldi getdi.

Gözəl balaların istekli, əziz,
Xatirən günəşli, mavi bir dəniz.
Nə çarə, bir əsim yeldir ömrümüz,
Sanki ömür deyil, yel gəldi getdi.
5.01.2003

GƏLSİN O GÜN (Sazımızın böyük ustadı Ədalətə)

Yaralıyam, qanımla kəsmir, Ədalət,
Yetişsən, dar ayaqda çalasan.
Bəlkə yaram qaysaq tuta sinəmdə,
Tale məndən döndən çağda çalasan.

Sal qayasan, köksündə bir şələlə,
Kim içmədi bu meydan bir piyalə?!
Ya tufandır, ya cəngidir, ya nalə,
Dünya boyda bir yığnaqda çalasan!

Yeddi ildir dərdin-qəmin diliyəm,
Yel ağzında Yanıq Kərəm külüyəm.
Dəlidağdan ayrı düşən dəliyəm,
Gəlsin o gün, Dəlidağda çalasan.

Bu müsibət nə uzundur, nə uzun,
Qovğası çox, bəlası çox oğuzun.
Söykənəsən ağı çiyinə Qırxqızın,
Zəfər günü Qarabağda çalasan.

Qismət ola, qoşa gedək Laçına,
Saz tutasan gələn elin köçünə.

Bir baxasan saysız qurban qoçuna,
Qırxbulaqda, Yüzbulaqda çalasan.

Qızıluşsan, qanadların məhəbbət,
Haqq aşığı, tannandir bu qismət.
Yurdumuza səadətdir, səadət,
Hər obada, hər oymaqda çalasan.

Adın gəzsin gerek bu yer üzünü,
Min illərə el axtarar izini.
Kürdoğlunun gözüyaşlı sözünü,
Ya Bakıda, ya Qaxaxda çalasan.
Yeddi ildir qanımla kəsmir, Ədalət,
Yetişsən, dar ayaqda çalasan.
19.06.1999

DUMAN, AY DUMAN

Laçını salma yadıma,
Amandır, duman, ay duman!
Ata yurdunun həsrəti,
Yamandır, yaman, ay duman!

Nə söyləyim qaçqın elə,
Bax gözümdən axan selə.
O yurda dönməyim hələ
Gümandır, güman, ay duman!

Gilgil çayı coşub daşan,
Qayalarda min bir nişan.
Kürdoğlu da dağdan aşan,
Dumandır, duman, ay duman!

Devaçi-Dəhna kəndi
7.12.1997

Tariyel
Cəlil

KİM DEYİR Kİ, DÜNYA HƏMİN DÜNYADI

Dəyişdirib fəsilərdə yerini,
Seçmək olmur ağıllıdan dəlini.
Şeş-beş verir biqeyrətın zərinini,
Kim deyir ki, dünya həmin dünyadı?!

Əzəl belə bir quruluş yoxuydu,
Kişilərin gözü, könlü toxuydu,
Şərəfilər şərəfsizdən çoxuydu,
Kim deyir ki, dünya həmin dünyadı?!

Şeytan yıxdı bu dünyanın komasını,
Çoxu dandı öz əcdadın, babasını.
Oğul satdı yad qızına anasını,
Kim deyir ki, dünya həmin dünyadı?!

Yeddi övlad yetişdirən bir ata,
Qərib eldə, dar qəfəsdə tək yata,
Sonsuz qala, yıxılarda yad tuta,
Kim deyir ki, dünya həmin dünyadı?!

Məclislərdə baş sıraya buyuran,
Çörək tapmır el-obasını doyuran.
Kişi olub hər yerindən ayılan,
Kim deyir ki, dünya həmin dünyadı?!

Döndəribdi yaxşılardan üzünü,
Haqq deyənə tez çıxardır gözüünü,
Haqsızlara sipər edib özünü,
Kim deyir ki, dünya həmin dünyadı?!

Mən Cəliləm, söz demirəm boşuna,
Cəllad sahib torpağına, daşına,
Baharda da, dözmək olmur qışına,
Kim deyir ki, dünya həmin dünyadı?!

Xaylaza Reşid

Kuda çuyı

Ne te digot
te hiz dikim
lê ka bėje kuda çuyî...?
Ne te digot
te hiz dikim
lê bo çî tu unda bûyî...?
Ne te digot
te hiz dikim
nona zara sava bûyî...?
Ne te digot
te hiz dikim
lê ka çima unda bûyî...?

Dilo qertel

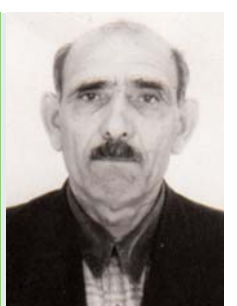
Dilo qertel, dilo səfil belengaz,
Qet şa nabî, car nakeîni, nakî naz.
Dinya alem tamam bûye gul û nûr,
Tu dirokî, dikewgirî hûre-hûr.

Derdê dinê dane te da çî hêwal,
Çî dixwazî sîngê min da dikî qal.
Em pizmamin, hevra bûne ji dèkê,
Me çavên xwe vekirîye tev rokê.

Tu pareke minî, min ne êşîne,
Xwe ji derd û kulla tu dawêşîne.
Ez ku te bivînim rehêr, seqirî,
Çavên min ê zihabin ji hêsrî, girî.

Bese êdî, bese êdî em hev bèn,
Xwera çêkin welatekî aza, şên.
Vê dinya ronik da hevra bextewar,
Kurdisdana xwe da em bîjin kubar.

Behriyê
Evdil
rezaq

Mesrûr Barzanî Şewirmendê Civata Ewlekariya Netewî ya Kurdistanê semînarek bo xwendekarên zanîngeh û peymangehên Kurdistanê saz kir û diyar kir ku ew amadene bo Kerkûkê xwe feda bikin û PDKê jî bi ti awayî dev ji bisteke axa pîroz ya Kurdistanê bernade

Îro li Hewlêrê Şewirmendê civata ewlekariya netewî ya Kurdistanê birêz Mesrûr Barzanî di semînarekî de ku bo xwendekarên zanîngeh û peymangehên Kurdistanê hatibû organîzekerin peyvek pêşkêş kir û behsa rewşa niha ya Kurdistanê û deverê kir.

Di destpêka vê semînara han de Şewirmendê Civata Ewlekariya Netewî ya Kurdistanê birêz Mesrûr Barzanî bi xêr hatina beşdarvanan kir û piştê jî pîrse û serweşiyên xwe pêşkêşî kesûkarên qurbanîyên teqîna duhê ya li devera Başîkê kir.

Mesrûr Barzanî di berde-wamiya axaftinên xwe de eşkere

Em amadene ji bo Kerkûkê xwe feda bikin

kir ku îro roja bordimankirina dekarên zanîngeha Qeladizê bajarê Qeladizê ji aliyê rejîma

dekarên zanîngeha Qeladizê şehîd ketin û îro em ji wan şehî-

inên xwe domand: "Serdem serdema zanist û zanabûnê ye, lewre gerek genc û ciwanên welatê me xwe bi çeka zanistê pirçek bikin jiber ku genc û ciwanên îro garantorên pêşeroja welatê me ne, lewre dibe bi her awayî hewl were dayîn daku derfeteke baş ya ji bo pêşkeftina wan di warê zanistî de were amadekirin."

Semînator di berde-wamiya semînare de behsa rewşa Kurdistanê û deverê jî kir û got: "Niha rewşa Kurdistanê ne wek rewşa welatên din yêr deverê ye, Kurdistan di warê abûrî, siyasî, civakî û ewlekarî de di nava rewşeke baş deye."

Mesrûr Barzanî behsa hilbijartinên Parlamentoya Iraqê û civata Parêzgehên Kurdistanê jî kir û got: "Pêwîste em bi hev re hewl bo serxistina lîstê û namzetên Partiya Demokrat a Kurdistanê bidin jiber ku ev

dikarin bi awayekî baş xizmeta Kurdistanê û gelê Kurd bikin û serkeftina Partiya Demokrat a Kurdistanê gelekî girîng jiber ku bi wateya serkeftina Kurdistanê awedan û pêşkeftiye. PDK baweriyeke bihêz bi namzetên xwe heye ku dikarin peyama gelê Kurd bigehînin Bexdayê."

Derbarê pîrsa Kerkûkê de jî Barzanî anî ziman "Bi tenê bi gotin nabêjin Kerkûkê dilê Kurdistanê ye belku di warê piratîkî de jî ew yek selmandine û Barzanîyê Nemir şoreşek kiriye qurbanîya Kerkûkê û niha jî em amadene bo Kerkûkê xwe feda bikin û Partiya Demokrat a Kurdistanê jî bi ti awayî dev ji bisteke axa pîroz ya Kurdistanê bernade."

Mesrûr Barzanî tekez li ser wê yekê kir ku deriyên mala mezin ya PDKê bo her kesekî vekirîne û her kes dikare di nava refên PDKê de xizmeta Kurdistanê bike.

dîktator ya Bes a hilweşiyayî ye, di rojê weke îro di sala 1974an de rejîma dîktator ya hilweşiyayî a Bes bajarê Qeladizê û zanîngeha wî bajarî bordiman kir û di encam de hijmareke zêde ji xelkê wî bajarî û herwiha xwen-

dan re dibêjin ku emê li ser rêya wan şehîdan bimeşin ku xwîn û canê xwe bo rizgariya Kurdistanê feda kirine didomînin û heta negehêjin zirveya serkeftinê em ranawestin.

Mesrûr Barzanî wisa axaft-

Mîr Mihemed Salih Bedirxan û rojnameya Ummîd û Yekbûn

Bedirxaniyan gelek komele û dibistan damezrandin, gelek kovar û rojname weşandin, hem jî bi saya wan gelek navend û enstîtu ji gelê Kurd re hatine ava kirin. Werin, îro em berê xwe bidin Mîr Mihemed Salih Bedirxan

(1915 - 1874) bavê Rewşen xanim Bedirxan û hin ji bizav û çalakîyên wî di warê rojnamegeriyê de.

Wî jî wek pismamên xwe du rojname weşandine, yek li Qahîre bi navê (Ummîd) û yek li Stenbolê bi navê (Yekbûn):

Ummîd (1900) Rojnameyek 15 rojî bû, cihê weşandina wê li Qahîra bû, xwedî û berpirsyarê wê Mîr Mihemed Salih Bedirxan bû, hejmara (1) ê di êlûna 1900 î de çap bûye. Yekbûn (1913)

Rojnameyeke kurdî û tirkî bû, di hefteyê de du caran dihat weşandin; cihê weşandinê Stenbol bû; di sala 1913an de hejmara (1) ê derketiye; xwedî û berpirsyarê wê Mîr Mihemed Salih Bedirxan bû. Qamişlo, 21.04.2014

Konê Reş,

Qehremanê Boksê yê Dinyayê û Ewropayê: Dixwazim li ser navê Kurdistanê şer bikim!

Ji aliyê SALÎHÊ KEVÎRBÎRÎ 18 demjimêr berê- Di warê sporê de genc û ciwanên me kurdan, her wekî di serdema Yekitiya

Sovyeta Sosyalîst de şarezaya, jêhatî û serkeftî bûne, di serdema me ya îroyîn de jî bi marîfet û xurtbûna xwe derece û serkeftinên mezîn di dest dixin.

Di van salên dawî de em rastî çend navan tînin ku li ser navê welatên Rûsya û Ermenistanê bi dereceyên bilind tîne rewakirinê û serkeftinên wan bi rojan di çapemeniya van welatan de cih digirin. Mîşa Aloyan (Mîşayê Sûrêne Cezayîr) ev çendî car in ku ala Rûsyayê û Roman Amoyan (Romanê Hesenê Ûsê) jî ala Ermenistanê bilind dikin û bi

madalya û kûpayên xwe dilê hemwelatîyên her du dewletan geş dikin. Hem Mîşa Aloyan, hem jî Roman Amoyan ji malbatên kurdên êzîdî ne û li Ermenistanê hatine dinyayê.

Şampiyonekî ji kurdên me yêr êzîdî jî îro li Ekaterînbûrga paytexta Herêma Ûralê Rûsyayê jiyana xwe berdewam dike û di warê kick-boks û tay-boksê de serkeftinên mezîn pêşkêşî Rûsyayê dike. Ew jî Garîk Keleşyan ango bi navê xwe yê kurdî Garîkê Şîrîne Xidir e.

Du car duyemînê dinyayê, carek şampiyonê Ewropayê, 6 car şampiyonê Rûsyayê

Garîk jî wekî Mîşa û Roman li Ermenistanê hatiye dinyayê. Sala jidayikbûna wî 1990 e û ewê çend meh paşê bikeve 24 saliya xwe. Malbata wî sala 1996ê ji ber rewşa xerab a ekonomiyê terka Ermenistanê kiriye û li Ekaterînbûrga (Sverdlovsk) Ûralê bi cih û war bûye. Beriya ku bêne Rûsyayê, malbata wî jiyana xwe li gundê Xançiyana nehiyeya Armavîrê berde-

wam dikir.

Garîk Keleşyan ji 7 saliya xwe ve di nava karê boksê de ye û heta niha -çi biçûk, çi mezin- bi dehan madalya standine. Ew vê gavê di kêşan ango kîloyê koma 63yan de tédikoşe. Em şampiyonahî û serkeftinên wî yêr li Herêma Ûralê û seranserê Rûsyayê deynin aliyekî; ew carek bûye şampiyonê Ewropayê û carekê jî di şampiyonaya dinyayê de bûye sêyemîn û madalyaya bronz ango 'qemirî' wergirtiye. Garîk vê gavê li bajarê Ekaterînbûrgê di bin banê Klûba "Hand Of God-Destê Xwedê" de spora xwe ya boksê berdewam dike.

Qehremanê boksê Garîk ev 7-8 sal in ku bi awayeke profesyonel li ser navê Rûsyayê şer dike. Ew 6 caran li ser hev bûye yekemîn û şampiyonê Rûsyayê. Her wiha 2 caran di kêşaya xwe de bûye duyemînê dinyayê. Sala 2009ê bûye yekemîn û Şampiyonê Ewropayê. Li bajarê Stenbolê bûye Duyemînê Ewropayê.

Dixwazim li ser navê Kurdis-

tanê şer bikim!

Garîk di şampiyoneke boksê ku li Tirkîyê çêdibe de zora sportmenê tîma Tirkîyê dibe. Lê li gorî gotina wî kesê ku zora wî biriyê jî bi eslê xwe kurd bûye. Piştî vê şampiyonayê, Tirkîyê xwestiye ku li ser tîma Tirkîyê boksa xwe berdewam bike. Lê boksorê kurd

ev pêşniyar red kiriye. Li ser vê yekê jî wiha dibêje: "Ez li ser navê Rûsyayê têkoşîna xwe berdewam dikim û kêfxweş im. Lê heke rojek ez li ser navê welatê Kurdîstanê be. Heke pêk were û bi daxwaza Hîkûmeta Kurdistanê be, ez dixwazim bi dil û can di bin ala welatê xwe de spora xwe berdewam bikim. Ev

yek nebe jî dixwazim serdana welatê xwe bikim. Ji ber ku bav û kalên min ji Welatê Serhedê Bakurê Kurdistanê koçî Ermenistanê kirine."

Garîk Keleşyan li bajarê Ekaterînbûrgê jî hêla herkesî ve tê hezkirin. Ew li derdora xwe bi nefsbîçûkî, henûnî û dilsoziya

xwe tê naskirin. Hevalên wî yêr Ûris û mîletên din jî gelek qedrê wî digirin. Andrey Chirkovê 26 salî ku hem hevalê wî hem jî antronokê wî ye bi van hevokan behsa Garîk dike: "Ew ne tenê sportmenekî baş e, her wiha ew dost û hevalekî hêja ye jî. Pêşeroja Garîk geş e. Gelek bi dîspîln e. Em bi hebûna wî serbilind in." rudaw.net

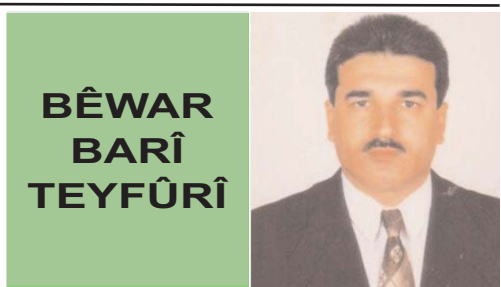
Ji hesretê
Ez bûme evîndar û bengîyê azadîyê
Hîcrana wê bi deman libitand gîyan û heyîna min
Ji bo ku hemêz bikim wê
Li meydana de ez bûm meş
Li ser çîya bûme cek
Ji bo jîneke azad bi rûmet
Bûme berxwedan
Min hewl da
Min biryar da
Ku bijîm azad.
Hewla min bû cesaret rênîş mezin bû
Cîhana meda
Deng veda belabû
Bû armanc

Ruhê milyon rapêça
Bû xastek
Bû raperîn
Bû berxwedana milyon
Bû serhildan

RAWESTÎYA LI DIJÎ DAGIRKERIYÊ
Hesreta azadîyê
Ez hejandim bi salan
Bûye şoreşa peyva min
Sînorê parçebûnê lerizand
Bû rênîşa yekbûna bindestan
Hêsîr belangaz û koleyan
Wek wûlkanek mîletek
Cîhanek berbi azadîyê ve fîsiqand
Rengê bawerîyê
Serhildana milyon

Bi îsrar dimeşe
Bi biryar radiweste
Bi zanetî ê serkeve
Ê serkeve

SER KEVTIN NÊTA MEYE
Heq û maf û karê meye....
Mijara helbesta min
Bi şoreşkerî êrîş çêkir
Li ser dunya êrîşkar û dagirker
Ji bo ku ragêhije rizgarîyê
Vê oxira pîroz û evra de
Penaberyê de
Li welatan
Li qadan
Li xerîbayê de
Bû gazî û hewar

BÊWAR BARÎ TEYFÛRÎ
Jib o azadîyê
Hewara demêye
Raperîna helbesta min
Şoreşa milyonaye
Raperîna helbesta min
Ji bo azadîyê.....

Di hilbijartinên wîlayetan de PDK yekemîn e

Li gorî encamên rapirsiya dawî li ser hilbijartinên civatên wîlayetên Herêma Kurdistanê, li wîlayeta Hewlêr û Dihokê Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) yekemîn e û li wîlayeta Silêmaniyê jî Tevgera Goranê di rêza yekem de ye. Li gorî rapirsiya herî dawî ya Peymangeha Kurdistanê ya lêkolîn û rapirsiyan, derbarê hilbijartinên civatên wîlayetên Herêma Kurdistanê, ku bi beşdariya 3000 hezar kes û di navbera 8ê nîsanê heta 13ê nîsanê îsâl hatiyê encamdan, hevrikiyek dijwar di navbera her sê partiyên serekî yên Herêma Kurdistanê PDK, YNK û Tevgera Goranê tê dîtin. Li gorî encamên rapirsiyê, li wîlayetên Hewlêr û Dihokê PDK û li wîlayeta Silêmaniyê jî Tevgera Goran yekemîn e. 30 kursiyên wîlayeta Hewlêrê (5 kursî bi sistema kota tê

kifşkirin), 13 kursî bûye pişka PDKê, 4 kursî bûye yê Gorran û YNKê jî 3 kursî bidest xistiye. Partiyên İslamî jî 4 kursî û aliyên din jî kursiyek bidest xistine. Li Silêmaniyê jî ji nav 32 kursiyên, ku 1 bi kotayê tê kifşkirin, Tevgera Goran dibe xwediyê 12 kursiyên, YNK 7 kursiyên bidest dixê û PDK jî 5 kursiyên distîne. Partiyên İslamî 7 kursî û ti kursiyek nagihije aliyên din. Li Dihokê jî ji nav 28 kursiyên ku, 3 jê bi kota tê kifşkirin, 19 kursî dibe para PDKê, Tevgera Goranê 1 kursî bidest tîne û YNK jî 2 kursiyên distîne, Yekgirtûya İslamî jî dibe xwediyê 3 kursiyên û Komela İslamî û aliyên din tiştekî bidest naxin. Weke ku tê zanîn di 30ê wê mehê de hilbijartinên civatên wîlayetên herêma Kurdistanê û hilbijartinên parlamentoya İraqê tîncam dan. (rûdaw)

kişkirin), 13 kursî bûye pişka PDKê, 4 kursî bûye yê Gorran û YNKê jî 3 kursî bidest xistiye. Partiyên İslamî jî 4 kursî û aliyên din jî kursiyek bidest xistine. Li Silêmaniyê jî ji nav 32 kursiyên, ku 1 bi kotayê tê kifşkirin, Tevgera Goran dibe xwediyê 12 kursiyên, YNK 7 kursiyên bidest dixê û PDK jî 5 kursiyên distîne. Partiyên İslamî 7 kursî û ti kursiyek nagihije aliyên din. Li Dihokê jî ji nav 28 kursiyên ku, 3 jê bi kota tê kifşkirin, 19 kursî dibe para PDKê, Tevgera Goranê 1 kursî bidest tîne û YNK jî 2 kursiyên distîne, Yekgirtûya İslamî jî dibe xwediyê 3 kursiyên û Komela İslamî û aliyên din tiştekî bidest naxin. Weke ku tê zanîn di 30ê wê mehê de hilbijartinên civatên wîlayetên herêma Kurdistanê û hilbijartinên parlamentoya İraqê tîncam dan. (rûdaw)

Erdogan piştî 99 sala taziya Ermeniyar kir

Serokwezîrê Tirkiye Recep Tayib Erdogan bi minasebeta 23ê Nîsanê ku li Tirkiye roja ilankirina komarê wê cejna zarokan tîncar kirin, axavtinek kir. Erdogan di axavtina xwe de behsa pirsî komkujîya Ermeniyar kir û

bi awayekî qebûl kir ku komkujîya Ermeniyar hatiyê kirin. Wek tê zanîn sala 1915ê ji aliya dewleta Osmaniyar ve fermana Ermeniyar hatibû dayîn. Hêsal 24ê meha Nîsanê wek salvegera komkujîya Ermeniyar tê bîranîn. Erdogan jî bi wê minasebetê 23ê Nîsanê di axavtina xwe de got ku, ew Ermeniyên sala 1915ê hatîncar kuştin, ez niha taziya zarok û neviyên wan dikim û bila serê wan saxbe. PiştîBê guman ev gotina Erdogan jî aliya welatên din ve gavê erênî hate nîrxandin. Ev cara yekem e ku berpîrsek bilind yê dewleta Tirk bi vî cureyî behsa komkujîya Ermeniyar dike û bi navê dewletê taziya wan dike.

Altan Tan: HDP serkeftî nabê

Altan Tan Parlementerê Diyarbekir yê BDP ragihand pêwîste HDP bibê partiya kutleya demokratî û herî kêm nivê kadîrê wê ji dîndarên Tirk û Kurdan pêkbê, herman demî de dibêje eger wiha kar neke, serkeftî nabê.

Altan Tan Parlementerê Diyarbekir yê BDP ragihand pêwîste HDP bibê partiya kutleya demokratî û herî kêm nivê kadîrê wê ji dîndarên Tirk û Kurdan pêkbê, herman demî de dibêje eger wiha kar neke, serkeftî nabê. Altan Tan li hevpeyvîneke rojnamevanî da rexneyên xwe yê di derbarê çûna BDP ya li nav HDP xisterû û balkişand li ser wê yekê ku "Pêwîste li gel çûna BDP ya li nav HDP, hemû Serok Bajarvaniyên vî partiye jî biçin ser HDP û ez dijî ve me tenê Parlementer bibin HDP". Her wiha Tan dibêje: "Niha hemû Tirkiye pêwîstî bi partiyeke dîndar, etnîkî, mezhebî û demokrasî heye, BDP mijul bû bibê ew partî lê belê nekarî. Tu partiyeke sosyalîst û çep nikare li hilbijartinan de serkeftî bi dest bîne, lê belê mixabin hinek ji hevalên me ku xwestin HDP dabimezrênin, xwestin 90-95 ji sedî grûpên sosyalîstan bixin nava vî hizbê".

Axaftina Nêçîrvan Barzanî li Zaxo

AVESTA KURD - Serokwezîr û cîgirê serokê Partiya Demokrata Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî, ji bo propandaya hilbijartinan çû Zaxo û li wê derê axaftinek kir. Li wir Barzanî li ser pîrsên girêdayî avakirina kabîneya 8, pêwendiyên bi Tirkiyê û hikûmeta Bexdayê re axif...

Ocalan: Him derfeta çareseriya bingehîn heye him jî ihtimala derketina şer

Stenbol (Rûdaw) - Rêberê girtî yê PKKê Abdullah Ocalan, di hevdîtinê digel şanda BDP-HDPê de, bo cara ewil behsa ihtimala der-

derxîne. Şanda BDP-HDPê ku ji wekîlên koma BDPê li Parlamentoya Tirkiyê Pervîn Bûldan, İdrîs Balûken û parlamenterê HDPê Sirri

hevdişîna Ocalan belav kir ku li gorî daxuyaniyê, Ocalan jî destpêka pêvajoya aştiyê ve heta niha, bo cara yekem behsa ihtimala derketina şer û pevçûnan li Tirkiyê dike û dibêje, li Tirkiyê him derfeta çareseriya bingehîn heye him jî ihtimala derketina şer.

Ocalan her wiha diyar kiriye ku hikûmeta Tirkiyê dikare bi avêtina gavên pêwîst ihtimala derketina şer û pevçûnan ji holê rake û pêvajoya çareseriyê jî bi formateke nû hîn kurtir bike. Rêberê girtî yê PKKî tîncê ziman ku zêdebarî ku gellekî zehmetî kişandiye lê ji ber ku pêvajoya heta niha meşandiye ji wê yekê poşman nîne heta gellekî girîng dibîne. Abdullah Ocalan jî hemû aliyên têkildar dixwaze erkên xwe yê li hember pêvajoyê bicîh

bînin, her wiha eger hikûmet dixwaze hêzên çekdar (gerîlayên PKKê) tevî nav civakê bibin divê demildest dest bi derxistina qanûnên pêwîst bike. Li gorî daxuyaniya şanda BDP-HDPê, Ocalan di beşek din a hevdîtinê de behsa hilbijartinên herîmi yê Tirkiyê kiriye û gotiye, ligel zext û sextekariyên ku di hilbijartinan de çêbûne, gelê kurd karî îradeya xwe ya demokratîk nîşan bide lewma divê saziyên siyasî vî yekê baş binixînin. Ocalan li ser roja 1ê Gulanê, Roja Karkerên Cîhanê jî got, ez 1ê Gulanê li hemû karker û kedkaran pîroz dikim lê ezê vî rojê bi nameyêke berfireh pîroz bikim û wê nameyê beriya 1ê Gulanê bişînim destê kedkaranê Tirkiyê.

ketina şer û pevçûnan kir û ragihand, li Tirkiyê him derfeta çareseriya bingehîn heye him jî ihtimala derketina şer û pevçûnan. Ocalan jî hikûmetê jî xwest, qanûna vegera gerîlayên PKKê

Sureya Onder pêk dihat, îro li girtîgeha İmraliyê ya Tirkiyê bi rêberê girtî yê PKKê Abdullah Ocalan re hevdîtinê pêk anî. Di vegerê de şanda han daxuyaniyek nivîskî li ser naveroka

hevdişîna Ocalan belav kir ku li gorî daxuyaniyê, Ocalan jî destpêka pêvajoya aştiyê ve heta niha, bo cara yekem behsa ihtimala derketina şer û pevçûnan li Tirkiyê dike û dibêje, li Tirkiyê him derfeta çareseriya bingehîn heye him jî ihtimala derketina şer.

Aydar dijî serxwebûnê ye û dipirse em sînoran bêxin kuderê?

Siyasetmedar Remzî Kartal û Zubeyir Aydar hev-

dibe ku dilê hinekan xweş bike lê belê, eve çareseriya pîrsa gelê me yê Kurd nake. Tu rabî sê bajarî bistîni bibêji eve min Kurdistan damezrand, eve çênabe. Dibe ku weku hest çêbibe lê çênabe. Binêrin İraqê Erebb û Kurd tenîştê hev û pêkve dijîn, li Suriyê li gel Erebb, Ermenî û Êzdi û Çerkesan pêkve dijîn. Li Îranê li gel Faris û Ezeriyar pêkve dijîn, li Tirkiyê hun dizanin, em hemû pêkve û li nav hev de dijîn. Çima tu sînoran çêdikî, tuyê sînoran bêxî kuderê?

Diyare her du siyasetmedar li tenîştê Tirkan û li nav Tirkan de dijîn, ji ber wê yekê eger em bibêjin

siyasetmedarên nîv Kurd û nîv Tirk ez bawerim ne ku li ser axa xwe dijî wê bir-

ku li ser axa xwe dijî wê bir-

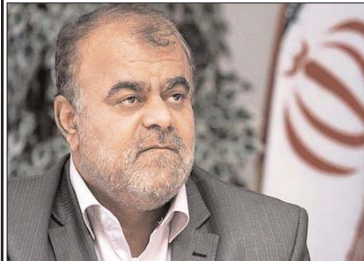
tişteke eybe ji ber ku ew xwe wisa dibînin. Lê ez ji gotina wan nebawerim ji ber ku ne li nav Tirkanin û ne jî li tenîştê wanin, ew her du jî ji zilma Tirkan reviyar niha li Ewropa dijîn. Meseleya sînorên Kurdistanê jî ew gelê Kurdistanê

bêxe kuderê yan jî bêxe nava kuderê. Eger ew jî nebe em dikarin ji LOTIKX-ANE bipîrsin gelo em sînoran bêxin kuderê... Em ji bersîva LOTIKXANE razî ne.

Botanê Êkendî
botanekendi@hotmail.com

Wezîrê berê yê Petrola Îranê Rostem Qasimî serdana Herêma Kurdistanê dike

Hewlêr (Rûdaw) - Hat zanîn, şandeke pilebilind a

komara İslamî ya Îranê bi serokatiya wezîrê berê yê petrolê Rostem Qasimî serdana Herêma Kurdistanê dike.

Berpîrsê pêwendiyên Herêma Kurdistanê û Îranê Abdullah Akreyî, ji Rûdawê re got, îro şandeke pilebilind a Îranê de serdana Herêma Kurdistanê

bike. Ebdullah Akreyî da zanîn, şanda Îranê bi serokatiya wezîrê berê yê petrolê û serokê geşedana bazirganî di navbera Îran û İraqê de Rostem Qasimî tîncê Kurdistanê û de bi serokwezîr Nêçîrvan Barzanî re hevdîtinê pêk bîne. Li gorî agahiyên Akreyî, şanda Îranê de 2 rojan li Herêma Kurdistanê bimîne û bi rayedarên Kurdistanê re hevdîtinan pêk bîne. Li ser armanca serdana şanda Îranê ya Herêma Kurdistanê jî Akreyî got, mebesta serdana şandê bihêzkirina pêwendiyên aborî û bazirganî her wiha baştirkirina rewşa her sê deriyên sînorî yê di navbera her du welatan de ye.

Dema ji PKK zarokên xwe xwest, dewleta Tirk wê ciza kir

Makbule Ozbek ku ev çendînc sale du zarokên wê ji aliya PKK ve hatibûn revandin, dema ku wê ji PKK daxwaza zarokên xwe kir, dewleta Tirkiyê jî wê ciza kir. Makbule Ozbek ku ev çendînc sale du zarokên wê ji aliya PKK ve hatibûn revandin, dema ku wê ji PKK daxwaza zarokên xwe kir, dewleta Tirkiyê jî wê ciza kir.

Makbule Ozbek (65) berî 5 salan zarokên wê yê bi navê Nihat û Nilufer salên 1993-1994 an de ji aliya PKK ve hatibûn revandin. Piştî ewqas salan xanima Makbule li gel berpîrsên PKK peywendiyê danî û li hemberî wan nerazîbûna

xwe nişanda û zarokên xwe ji wan xwest.

Piştî wê daxwaza Ozbek dewleta Tirkiyê kete navberê û Makbule xanim wekî PKK

yî nişandan û bi navê endambûna rêxistineke terorîstî ji aliya 6. Dadgeha Sizaya Girana Diyarbekirê ve 7.5 siza danê. Ozbek jî bo 2.5 niv sîzaya xwe bikşîne wê şandin girtîxaneyê Diyarbekirê.

Barzanî: Min qebûl nekîr ko Emerîka êrişî PKK-ê bike

»Mesûd Barzanî û George Bush HEWLÊR, 22/4 2014 — Serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî duhî li Hewlêrê digel kadro û berpîrsên PDK-ê civiya û got kolandina xendeka li ser tixûbê başûr û rojavayê Kurdistanê ji bo ewlekariyê ye. Di heqê PKK-ê de jî Mesûd Barzanî got sala 2006-ê wî qebûl nekîr ko Emerîka êrişeka eskerî bibe ser PKK-ê. Serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî di heqê daxwaza YNK-ê bo wergirtina Wezaretê navxwe de got divêt Wezaretê navxwe bibe pişka PDK-ê ji ber ko YNK dikare meqamê çihirê serokê Kurdistanê ko di heman demê de çihirê fermandeyê giştî yê hêzên çekar e aktîf bike.

avahiyên PDK-ê karê tirsonekan e û got ji kadroyên PDK-ê hat xwestin ko ti bersivêkî nedin.

Serokê Kurdistanê Mesûd Barzanî li ser kirîza kolandina xendeka li ser sînorê başûr û rojava jî got kolandina xendeqê bi raya berpîrsên ewlehiyê karekî baş e û rêya fermî ya sînor jî vekirî ye û hatinûçûn didome. Barzanî li ser sedema pêknehatina Kongreya Neteweyî ya Kurda jî ko biryar bû par hatiba çêkirin got kongreya neteweyî ji ber wê hat sekinandin ko PKK-ê

daxwaza nivê endamên kongreyê dikir û dixwest du serokên wê hebin û got: Em qebûl nakin ko PKK ferhenga xwe bi ser me de bisepîne. Serokê Kurdistanê bo cara yekê agahiyeke nû jî eşkere kir û got:

— Sala 2006-ê nûnerêkî serokê wê demê yê Emerîkayê George Bush bêyî ko haya balyozê Emerîkayê yê Iraqê jê hebe ji min xwest ko li dijî PKK-ê operasyonekî bikin lê min qebûl nekîr. PKK van tiştan naîne ber çavên xwe. Mesûd Barzanî li ser nakokiyên navbera Hewlêr û Bexdayê jî axivî û got:

— Em li benda hilbijartinên Iraqê ne ka bizanin dê çi guhertinekî bi xwe re bîne. Heger rewş bi vî awayî be wê demê em jî dê yan konfederalîzm yan jî serxwebûnê bixin rojava xwe lê bi qasî ko me lêkolîn kiriye konfederalîzm dê arîşeyan çareser bike.

Barzanî got tişta herî girîng ew e ko êdî welatên kendavê mîna berê kurda wekî dirinde nabînin ji ber ko berjewendiyên wan digel kurda hene.

Sedî 29.7 ê Nifusa Tirkîyê zarokên Kurda

Saziya Amar(Istatistik) a Tirkîyê di derbarê hejmara zarokan da lêkolîneke berfireh kiriyê û li gor dawîya sala 2013 nifusa Tirkîyê 76.667.864 e û hejmara zarokan 22.761.702 e. Li gor Neteweyên Yekgirtî nifusa zarokan ji 0-17 temanan pêktê û li sala 1935 an de nifusa zarokan sedî 45 bû û li sala 2013 an de nifusa zarokan sedî 29.7 e. Li gor temem û hejmara zarokan ya sala 2013 an de sedî 27.3 ê nifusê ji temenê 0-4, sedî

derbarê hejmara zarokan da lêkolîneke berfireh kiriyê û li gor dawîya sala 2013 nifusa Tirkîyê 76.667.864 e û hejmara zarokan 22.761.702 e. Li gor Neteweyên Yekgirtî nifusa zarokan ji 0-17 temanan pêktê û li sala 1935 an de nifusa zarokan sedî 45 bû û li sala 2013 an de nifusa zarokan sedî 29.7 e. Li gor temem û hejmara zarokan ya sala 2013 an de sedî 27.3 ê nifusê ji temenê 0-4, sedî

27.6 jî temenê 5-9, sedî 28 jî temenê 10-14 û sedî 17.2 jî

Bajarên herî pêş	(Hejmara Zarokan)	Bajarên herî paş	(Hejmara Zarokan)
Şanlıurfa	4.31	Kırklareli	1.43
Şırnak	4.08	Eskişehir	1.46
Ağrı	3.90	Edirne	1.46
Siiirt	3.66	Kütahya	1.50
Van	3.61	Çanakkale	1.50
Muş	3.51	Bartın	1.55
Bitlis	3.40	Karabük	1.56
Batman	3.30	Zonguldak	1.57
Mardin	3.22	Tunceli	1.58
Diyarbakır	3.13	Giresun	1.61

temenê 15-17 an pêktê. Li hejmara zarokan de bajarê

herî pêş bajarê Şirnex jî sedî 48.8 Riha sedî 48 Agirî sedî 46.3 pêktê. Li sala 2013 an de bajarên herî zêde zarok

hatine dinyayê li bajarên Bakûrê Kurdistanê ne.

Hewlêr (Rûdaw)- Rêxistîneke mafên mirovan a Sûriyê ragihand ku li bajarê Qamişlo şer di navbera hêzên ewlekariya rejîmê û hêzên asayîşa PYDê de derket. Li başûrê bajarokê Tirbespiyê jî şer di navbera YPG û DAÎŞê de qewimî. Rewangeha Mafên Mirovan li Sûriyê di daxuyaniyekê de got ku şeva bofî li taxa Qidûr Beg a bajarê Qamişlo, şer di navbera hêzên asayîşa PYDê û hêzên ewlekariya rejîmê de derket.

Çavkaniyekê nêzîkî bûyerê ji Torra Medyayî ya Rûdawê re got ku di şerî li Qamişlo de 2

Li Qamişlo û Tirbespiyê şer derket

kes birîndar bûn, yek jî hêzên ewlekariya rejîmê û yê din ji

asayîşê bû. Li gor rewnageha Sûriyê, di şerê Qamişlo de 6 jî hêzên ewlekariya rejîmê ji

aliyê hêzên asayîşê ve hatine girtin. Hêzên asayîşê jî ev

nûçe piştasrî kir, lê ne gotin bê ewê çi ji wan bike. Li aliye din, Rewangeha Mafên Mirovan li

Sûriyê aşkere kir ku duh li başûrê bajarokê Tirbespiyê şer di navbera YPGê, ku wek baskê leşkerî yê PYDê tê naskirin, û çekdarên Dewleta Îslamî li Iraq û Şamê (DAÎŞ) de derket. Rewangehê got ku di encama şerê li başûrê Tirbespiyê de 3 çekdarên DAÎŞê hatin kuştin û 2 şervanên YPGê birîndar bûn.

Qamişlo bajarê herî mezin ê Rojavayê Kurdistanê ye û di kêleka hêzên rejîmê de, hêzên PYDê, çekdarên alîgirên rejîmê yê Mihemed el-Faris û çekdarên Suryanî jî li taxên wê belav dibin.

Li Dêrsim û Amedê şermezarkirina qereqolan rastî mudaxeleyê hat

Amed (Rûdaw) — Li bajarê Dêrsimê û li navçeya Lîce ya Amedê çêkirina qereqolan hat şermezarkirin lê di encama mudaxeleya hêzên ewlehiyê de şer û pevçûn di navbera wan û xwepêşanderan de derket, ji ber wê jî li Dêrsimê 3 kes birîndar bûn û li Lîcê jî 2 efserên tirk jî aliyê gel ve hatin desteserkirin.

Îro li gundê Sûtlûce yê Dêrsimê, nêzîkî 300 kesan xwestin çêkirina qereqolan li gund şermezarkirin lê rastî mudaxeleya tund a hêzên cendirmê hatin. Li gorî agahiyan, xwepêşander ku di nav wan de hevşaredara Dêrsimê Nûrhayat Altûn, berpîrsê BDPê yê Dêrsimê Ergîn Dogru, berpîrsa BDPê ya Dêrsimê Fatma Kalsen,

nûnerên saziyên sivil û hejmarek welatî hebûn, ber bi cihê ku qereqol lê tê çêkirin ve meşyan. Li nêzîkî qereqolê, berpîrsê BDPê yê Dêrsimê Ergîn Dogru, daxuyaniyek da û ragihand, di demekî de çek hatine bêdengkirin çêkirina qereqolan karekî nakok e û wiha got: "Eger hikûmet di aştiyê de jidil ba wê çaxê qereqol çênedikir. Em van qereqolan qebûl nakin û heta çêkirina wan neyê sekinandin em dest ji çalakiyên xwe bernadin." Piştî daxuyaniyê, hinek kesan xwestin derbasî nav qereqolê bibin lê rastî mudaxeleya hêzên cendirmê hatin û bi vî awayî di navbera wan û xwepêşanderan de şer û pevçûn derket. Di bûyeran de 3 kes birîn-

dar bûn ku rewşa yekê giran e û bi helikoptera leşkerî rakirin nexweşxanê.

Li navçeya Lîceyê ya Amedê welatîyên ku 5 roj in li nêzîkî qereqola Korxa, li dijî

avakirina qereqolan di konê nobetê de çalakîyê pêk tinin piştî rastî mudaxeleya leşker û polîsan hatin 2 leşker desteser kirin.

Li gorî DÎHAYê, pevçûna di navbera xwepêşander û leşkeran de berdewam dike. Hevseroka BDPê ya Amedê Zubeyde Zumrut jî li gel rêveberên BDPê hatin cihê

bûyerê. Zubeyde Zumrut jî têkildarî mijarê agahî piştasrî kir û anî ziman ku 2 efserên artêşa tirk jî aliyê girseyê ve hatin binçavkirin.

Şivan Perwer û Îbo Zaxoka Delal hejandin

Her dû Hunermendên navdar Şivan Perwer û Îbrahîm Tatîses piştî axaftina Nêçîrvan

Barzanî Serokê Hikûmetê Kurdistanê konsereke taybet li dar xistin.

Îro parêzer diçin serdana Ocalan

AVESTA KURD / Tê çaverêkirin ku îro roja şemiyê, 26 nîsanê, şandek ji BDP û HDP biçin serdana serokê PKK Abdullah Ocalan li zindana Girava Îmraliyê. Nûnerên BDP'ê dibêjin, ger hevdfîtin bi şûnve were xistin, dibe ku pêvajoya aştiyê were rûxandin. Ji tîrmeha 2011 û heta niha, parêzerên Ocalan neçûne serdana wî.

Ragihandina Kurdî 116 saliya xwe pîroz dike

Yekemîn Rojnameya Kurdî ya bi navê "Kurdistan" berî 116 salan li 22 Nisan 1898 li Qahîre ya paytexta Misirê dest bi weşana xwe kir. Ev roj wekî roja rojnamegerî û ragihandina Kurdî jî tê pîroz kirin. Yekemîn Rojnameya Kurdî ya bi navê "Kurdistan" berî 116 salan li 22 Nisan 1898 li Qahîre ya paytexta Misirê

dest bi weşana xwe kir. Ev roj wekî roja rojnamegerî û ragihandina Kurdî jî tê pîroz kirin.

Rojnameya Kurdistan ji aliye Miqdad Mithad Bedirxan û Abdurahman Bedirxan ve hate derxistin û li navbera salên 1898 û 1902 de 31 hejmar hate weşandin. Yekemîn rojnameya Osmanî li sala 1831 an de li Stenbolê (Takvîmî Vakayî) dest bi weşana xwe kir û yekemîn rojnameya Erebi li sala 1828 an de li Qahîreyê bi navê Vakayî Misriye dest bi weşana xwe kir û yekemîn rojnameya Kurdî ya bi navê "Kurdistan" jî li 22 Nisan 1898 li Qahîre ya paytexta Misirê dest bi weşana xwe kir.

Miçdad Mithad Bedirxanê Botanî li yekemîn hejmara rojnameya Kurdistanê de armanca derxistina rojnameyê wiha daye zanîn "Li dinyayê çiqas Misilman hene di gund û bajarên hemiyar de dibistan û rojname hene. Bûyerên li dinyayê diqewimin di van rojnameyan de tên nivîsîn. Lê mixabin Kurd ji rojnameyê bê par in û nizanin di dinyayê de çi diqewime, cîranê wan Mosqof çawa ye dê çi bike. Loma di rîya Xwedê de min ev rojname ha nivîsî. Bi îzna Xwedê Teala ji niha pê ve di her panzdeh rojan de ezê rojnameyêkê binivîsim. Min navê wê kiriye KURDISTAN. Di vî rojnameyê de ezê qala qenciya zanyariyê û têgihîştinê bikim; li ku derê mirov fêr dibe, li ku derê xwendîgeh û dibistanên qenc hene, ezê nîşanî kurda bidim; li ku derê çi şer dibe, dewletên mezin çi dikin, çawa şer dikin, ticaretê çawa dikin; ezê qala hemûyan bikim."

Peyma hikûmeta Kurdistanê bi minasibeta 116 saliya rojnamegeriya kurdî

Bi minasibeta 22ê nîsanê, 116 saliya rojnamegeriya kurdî, em ji dil gerimtirîn pîroz-bahiya li tev rojnamevanên Kurdistanê dikin û hêviya serkeftin û berdewamiyê ji karê wan yê pîroz re dixwazin.

me peyv û rojname kiriyê çek û mil bi milê pêşmergeqan qareman rû bi rûyê dijminan bûne û ji bona azadiyê şer kiriyê û qurbanî dane.

Hikûmeta herêma Kurdistanê, weke wezîfeyê xwe ya pêşîn, aqarê azadiya rojnamevaniyê bê çu sansor xweş kiriyê û qanûna rojnamegeriyê li Kurdistanê, azadiya fikrî û azadiya karê medyayê û rojnamegeriyê bi awayekî parastiyê ku, li gelek welatên cîhanê û herêmî mînakên weke wê, kê mî.

Di vê minasibeta pîroz de, em hêvîdar in rojnamevanên Kurdistanê li ser gihandina peyama rast û dirusta rojnamevaniyê berdebam bin û xwe ji tan û navziranîne biparêz in û li jêr sîbera wê azadiya li Kurdistanê heye, qlemên xwe ji bo xizmeta pêşxistinê civakê bikar bînin.

Roja rojnamegeriya kurdî li hemûyan pîroz be û em bejna xwe ji bo şehîdên qelem û rastiye di çemîn in.

Civata wezîrên herêma Kurdistanê 22ê nîsanê 2014ê

Asayîşa PYD rojnamevanekî din jî girt

AVESTA KURD / Peyamnêrê Tora Medyayî ya Rûdawê li bajarê Dirbêsiyê yê Rojavayê Kurdistanê Mihemed Mehmûd Beşar ji aliyê hêzên asayîşa PYDê li Dirbêsiyê hat girtin.

Malbata wî jî ragihand, asayîşe ji wan re gotiye, dê piştî lèpirsinê wî berdin. Duh bi şev rojnamevan û peyamnêrê Tora Medyayî ya Rûdawê Mihemed Mehmûd Beşar li bajarê Dirbêsiyê ji aliyê asayîşa wî bajarî ve hat girtin.

Derheqê girtina Mihemed Beşar de, malbata wî ji Rûdawê re ragihand ku duh Asayîşa Dirbêsiyê ew girtin û piştî ku serdana wan kirin, cara ewil înkâr kirin ku Beşar li ba wan be lê cara duyem ji wan re gotin, dê lèkolîne pê re bikin û paşê wî berdin.

Gelek caran aliye siyasetî di tevgera kurd de pîrsa çareseriya kurdan gotubêjî dikin. Her partiyek yan jî aliye siyasetî di bernama xwe de doza çareseriyeke dike.

Hinek alî jî serxwebûna Kurdistanê mafekê siruştî yê miletê kurd dizanin. Ez bawer nakim ku kesek kurd, eger doza Kurdistanê serbixwe jî neke ne li dijê serxwebûna Kurdistanê ye.

Herweha di dilê her insanan kurd de damezirandina dewletek serbixwe ya Kurdistanê heye. Yanî nexwaziya Kurdistanê serbixwe û dij derketina Kurdistanê serbixwe du tiştên cudane.

PKK û derdora xwe li dijê dewletbûna Kurdane û dema li Başûrê Kurdistanê behsa ragihandina dewletek Kurdî tê kirin berpîrsên PKKê ji berî dewletê ku Kurdistanê dabêş kirine li dijê ragihandina Kurdistanê derdikevin.

Ez baş dizanim ku di nava PKKê de derdora PKKê ciwan bingehê PKKê beşek mezînin ne li dijê serxwebûna Kurdistanê.

Lê desthilata PKKê îdeolîjiya fermî ya PKK li dijê yê damezirandina PKKê dide xuyakirin. PKK di destpêkê de dijwarî serxwebûna Kurdistanê diparasta. Dema bû girse-hî, rûyê xwe yê rast derxit holê.

Gelo li himber vê yekê ve helwesta dijê xeta netewî, bin-heha PKKê çî difikire? Belkî bersiva vê pîrsê gelek bi kûrahî şirovekirina siyaseta PKKê bi xwe ye.

Ji berî çend rojekî du Hewlêr (Rûdaw)- Malpera al-Monîtor raporteke li ser bajarê Amedê li Bakurê Kurdistanê belav kiriyê ku tê de amaje dike ku ji sedî 70 ji petrola Tirkîyê li Bakurê Kurdistanê tê berhevanîn lê zêdebarî ve yekê herêma kurdî hejartirîn

Kurdistan yekem herêma li cîhanê artêşa wê ji artêşa navendî bihêztirê û dupat jî dike ku herêm li Iraqê de bûye arîşe. Samî Eskerî serkirdeyê diyarê Dewleta Qanûnê, di

hevdîtineke da di gel kanala Sumeriyê dibêje: Kurdan ew mafê heye dewletek hebe, lê dijî wê yekê ne ku dewletek di nav dewletekê da hebe. Her wiha xuya kiriyê ku Herêma Kurdistanê ji bo Iraqê bûye arîşe, ji ber ku dest tewardanê di karubarên îdarî yê Iraqê da dike û nahêle kes dest tewardanê di karubarên wê da bike. Eskerî got: Herêma Kurdistanê take herêma li ser rûyê cîhanê ku artêşa wê ji artêşa hikumeta navendî bihêztir be.

Sinorê Kurdistanê kifşe

destkeftiyên netewî yê miletê kurd de. Dijê serxwebûna dewletek Kurdistanê ye. Ev yek bi xwe armanca bingehîn berpîrsên PKKê li Ewropa Zuber Aydar û Remzî Kartal di derbarê ragihandina dewletek kurdî de dîtinê xwe ji medya

Tirk re dibêjin. Herdu berpîrsên PKKê li gora akilê xwe serokê Kurdistanê rexne dikin. Wek tê zanîn di vê dema dawî de serokê Kurdistanê di gelek minasebetan de behsa ragihandina dewletek Kurdî dike û herweha argumantên ve yekê jî bi raya giştîre parvedike.

Kartal û Aydar li ser ragihandina dewletek Kurdî serokê Kurdistanê rexne dikin

Ji 20 bajarên paşketî li Tikriyê 18 Kurdî ne

herêma Tirkîyê ye. Serokê rêxistina pişesazî û karsazên başûrê rojhilatê Tikriyê, Şah İsmail Bedrixanoglu ji al-Monitor re got: "Tê bîra min di civînekê de ligel serokwezîrê berê yê Tikriyê, Bulent Ecevît, wî digot ku arîşeşa başûrê rojhilatê Tikriyê aborî ye, lê bi rastî eger asta aborî ya vê navçeyê bilind jî bibe, ew arîşe çareser nabin heta Kurd wek neteweyek neyê zanîn û ziman û rêberiya xweserî wernegire."

Bedrixanoglu dibêje ku di sala 1920an de, bajarê Amdê sêyemîn bajarê pêşkeftî li Tikriyê bû û tenê Stenbol û Bursa li

pêşiya wî bajarî bûn, lê niha di rêza 63 û 67an de ye. Herwiha got: "Ji koma her 20 bajarên herî paşketî li Tikriyê, 18 ji wan li navçeya Kurdî ne." Serbarê piştguhixistina van bajaran, lê navçeya Kurdî çavkaniyê girîng yê çandinî û pişesazî ya Tikriyê ye, bi awayekî ku: Qasê zeviyan çandinyê li navçeya Kurdî, du hindê zeviyan çandinyê li navçeyên din ên Tikriyê ye. Her wiha ji sedî 36 ji elektirîka Tikriyê li çavkaniyên avê yê li navçeya Kurdî tê berhevanîn û ji sedî 70 heta 80 ji petrola Tikriyê jî li navçeya Batmanê ya Kurdî tê derxistin.

Kurdistan yekem herêma li cîhanê artêşa wê ji artêşa navendî bihêztirê

Serkirdeyê Îtîlafa Dewleta Qanûnê radigihîne Herêma Kurdistanê yekem herêma li cîhanê artêşa wê ji artêşa hikumeta navendî bihêztirê û dupat jî dike ku herêm li Iraqê de bûye arîşe. Samî Eskerî serkirdeyê diyarê Dewleta Qanûnê, di

"Piştî hevdîtina Malikî û PKKê mesela xendekê ket rojevê"

Derbarê kolandina xendekan de, hevserokê BDPê Selahedîn Demîrtaş diyar kir ku politikaya AKPê ya li dijî Sûriyê û Rojavayê Kurdistanê li dijî politikayên aştiyê ne. Demîrtaş got "Kolandina xendekan, pêkanîna ambargoyan, astengkirina neşandina amûrên mirovahî, piştgiriya komên radikal, yek ji şaşiyên sereke yê ku pêvajoya aştiyê dînamîk dike".

Hikûmeta Iraqê dest bi operasyonên hêzên Dicle kir. Lê hêza Pêşmerge ew neçar kir ku gava xwe paşve bavêje û paşve vegere. Diyare, tiştê ku Malikî bi hêza eskerî nikaribû, bi rêya PKKê provokasyonên pêk tîne. Piştî hevdîtina Malikî û PKKê, mesela xendekê kete rojevê".

'Türküm demediğim için köpek kulübesinde 6 ay hücre cezası aldım'

Gültan Kışanak, 12 Eylül döneminde Diyarbakır 5 Nolu cezaevi'ndeki işkencenin ayrıntılarını ilk kez anlattı.

'Eylül'ün Kadın Yüzleri' belgeselinde, 12 Eylül döneminde gördüğü işkencelerin ruhunda derin yaralar açtığını belirten Gültan Kışanak, "Hâlâ vücudumda fiziksel izlerini taşıyorum" dedi. Kışanak, "Biz Türkiye'deki diğer insanlar gibi darbe olduğunu TRT'den öğrenmedik. Diyarbakır Cezaevi'nde dayak yiyerek öğrendik" diye konuştu.

Diyarbakır Belediyesi Eşbaşkanı Gültan Kışanak, 12 Eylül döneminde Diyarbakır 5 Nolu cezaevi'ndeki işkencenin ayrıntılarını ilk kez 'Eylül'ün Kadın Yüzleri' belgeselinde anlattı.

Yönetmen Ayşe Ayben Altunç, 12 Eylül darbe döneminde Diyarbakır Cezaevi'deki kadın tutukluların yaşadıklarını beyazperdeye taşıdı. 'Eylül'ün Kadın Yüzleri' adlı belgeselde 32 kadının gördüğü insanlık dışı muamelelerin anlatıldığı bölümlerde, kadınların yaşadıklarını 34 yıl sonra bile anlatırken güçlük çekip zaman zaman 'Kesebilir miyiz?' demeleri dikkat çekti. Belgeselin en önemli anı ise Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eşbaşkanı Gültan Kışanak'ın Diyarbakır 5 Nolu

Cezaevi'ndeki 2 yıllık zorlu hapis sürecini tüm ayrıntılarıyla ilk kez anlatmasıydı. 12 Eylül sabahını, "Biz Türkiye'deki diğer insanlar gibi darbe olduğunu TRT'den öğrenmedik. Diyarbakır Cezaevi'nde dayak yiyerek öğrendik" sözleriyle tanımlayan Kışanak şöyle devam etti: "Çok

dayak yedik. Mazgallardan izlenirdik. Mahremiyet diye bir şey yoktu. Şak diye kapı açılır Esat Oktay (Cezaevi Müdürü Yüzbaşı) köpeği ile beraber içeri girerdi. Saatlerce bağırırdı, 'Burası kadın koğuşı burası bizim namusumuz' diye. Esat Oktay bana 6 ay boyunca köpeği Jo'nun kaldığı kulübede 'Ben Kürt değilim Türküm' demediğim için hücre cezası verdi. Yaşadıklarım ruhumun derinliklerinde derin yaralar açtı. Hâlâ vücudumda fiziksel izlerini taşıyorum. Ayak bileklerimizde söndürülen sigaraların izleri, falaka

izleri hâlâ duruyor."

'Düriye Ana 2 yıl konuşmadı'

Kışanak, aynı koğuştta kaldığı Düriye isimli yaşlı bir tutuklu kadının yaşadıklarına ilişkin de şunları anlattı: "Düriye Ana Türkçe bilmediği ve Kürtçe konuştuğu için onu yanındaki tutsakla beraber döverlerdi. Sonra da 'Düriye Ana'ya 1 haftada Türkçe öğreteceksin' derlerdi. 1 haftada öğretmek imkansız olduğu için öğretmediğimizden bir daha döverlerdi. Düriye Ana 2 yıl konuşmadı. Sayımlarda Düriye Ana'nın yanında olanı da döverlerdi. Biz de Düriye Ana'nın sayıma kalkmamasını önerdik ama kabul edilmedi. Bunun üzerine her gün sırayla birimiz Düriye Ana'nın yanında durduk. Böylece hepimiz sırayla dayak yemiş olduk."

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, bir televizyon programında Kışanak'ın yaşadıklarına ilişkin şunları söylemişti: "Ben bir BDP'li kadın milletvekiline çok kızırıyordum, çok beddua ediyordum. Onunla ilgili bir hatıra dinledim artık kızımıyorum. Çünkü 17 yaşındaki bir genç kızken Diyarbakır Cezaevi'nde o kadar ahlaksızca işkenceye maruz kalmış ki o kadar kendisini zorlamışlar ki ben de aklıma gelse dağa çıkardım."

dışına çekildi.

Çözüm istemeyen rantçı odakların, provokatör çevrelerin tüm hesaplarını, çaba-

Türkiye ve Kuzey Kürdistan'daki üniversitelerde okuyan 53 Kürt ve Türk genci, AKP Hükümeti'nin çözümsüzlükteki ısrar politikalarına tepki göstererek, gerilla saflarına katıldı. 53 üniversiteli genç, Medya Savunma Alanları'nda gerçekleştirdikleri bir basın açıklamasıyla HPG ve YJA Star saflarına katıldı. Üniversiteliler başta olmak üzere, tüm Kürdistanlı gençlere, soykırım siyasetine, çözümsüzlük politikalarına karşı tavır koyarak, gerilla saflarına katılma çağrısı yapıldı. Medya Savunma Alanları'nda, 53 gencin katılımı

53 üniversiteli HPG'de

nedeniyle basın açıklaması yapıldı. Gençler adına açıklamayı, Dicle Üniversitesi'nden gerilla saflarına katılan Botan Serhat okudu. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın Kürt sorununun demokratik-siyasal çözümü için 2013 Newroz deklarasyonu ile yeni bir süreç başlatıldığına dikkat çeken Serhat, "Kürt sorununun siyasal çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi için tarihi bir fırsat yaratarak taraflara şans tanıdı. KCK, bir taraf olarak üzerine düşeni büyük bir özveriyle yer-

ine getirdi, ateşkes ilan edip silahları susturdu. HPG, YJA

STAR gerillaları Türkiye ve Kuzey Kürdistan sınırlarının dışında çıkaran bir duyuruyla hareket etti" dedi.

Savaş için insani yardımların 130 katı para harcıyor

Gelişmiş ülkeler, silahlar ve ordular için insani yardımlara verdikleri desteğin yaklaşık 130 katı para harcıyor. Merkezi İsveç'te bulunan Stockholm Uluslararası Barış Araştırma Enstitüsü (SIPRI) ve Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre, geçen yıl dünya genelinde askeri harcamalar 1,75 trilyon dolara yaklaşırken BM, 13 milyar dolar ile şimdiki kadarki en yüksek insani yardım talebinde bulundu. İnsani yardım için toplanan parayı geçen yıl 24 ülkede kullanan BM, bu yıl da çatışmalar nedeniyle 17 ülkede 52 milyon insana yardım için yaklaşık 13 milyar dolara ihtiyaç duyulduğunu açıkladı. BM'nin son iki yıl için talep ettiği insani yardım tutarları, sadece 2013 yılındaki askeri harcamaların 130'da birini oluşturuyor. ABD'nin geçen yıl Orta Doğu ve Afganistan'daki askeri harcamalarını azaltması sonucu yüzde 2 düşüş gösteren küresel askeri harcamalarının, Rusya ve Çin öncülüğündeki silahlanma yarışının hızlanmasıyla önümüzdeki yıl tekrar yükselmeye başlaması bekleniyor. Diğer taraftan 2011 yılında 19.4 milyar dolara bulan uluslararası insani yardımlar, 2012'de yüzde 8 düşütle 17.9 milyar dolar oldu. Çin ve Rusya, insani yardıma askeri harcamalarına oranla çok düşük bütçe ayırıyor 2013 yılında toplam askeri harcamaların yüzde 37'sini gerçekleştiren ABD'den sonra yüzde 11 ile ikinci sırada yer alan Çin, insani yardım yapan ülkeler sıralamasında ise alt sıralarda yer aldı. 2012 yılında 166 milyar dolar ve 2013 yılında da 188 milyar dolar askeri harcama yapan Çin'i, 2013 yılında askeri harcamaları yüzde 4.8 artışla 88 milyar dolar olan Rusya izledi. Diğer taraftan Rusya, 2012 yılında yaptığı 50 milyon dolarlık insani yardımla 23. sırada, Çin ise 27 mily-

on dolar ile 28. sırada yer aldı. Çin, savunma bütçesini 2014'te yüzde 12,2 artırarak 132 milyar dolara çıkardı.

Türkiye, insani yardımda öncü ülke

Türkiye ise insani yardım sıralamasında yükselmeye devam ediyor. Türkiye, 2012'de askeri harcamalar listesinde 15'inci sırada yer alırken insani yardım faaliyetlerine en çok destek veren üçüncü

ülke oldu. Yanı başında yaşanan Suriye krizinin de etkisiyle Türkiye, 2012'de insani yardım harcamalarını bir önceki yıla oranla 775 milyon arttırarak 1 milyar dolara çıkardı. Türkiye, 2012'de 18,2 milyar dolar askeri yardım ile 15. sırada yer alırken 2013'te 19 milyar dolar ile 14. sıraya yükseldi.

ABD için 160'ta biri

Ordu ve silahlar için 2012'de 682 milyar dolar, 2013'te de 640 milyar dolar harçayarak ilk sırada yer alan ABD, insani yardım faaliyetlerinde yıllık sadece 4 milyar dolar ayırıyor. 2011 nükleer programı için 61 milyar dolar harcayan ABD, sahip olduğu 7 bin 352 nükleer başlıkla 2 milyar

insani öldürebilecek gücü elinde bulunduruyor.

Orta Doğu'daki istikrarsızlığın devam etmesi ve bölge ülkelerinde yaşanan iç savaşlar, Suudi Arabistan'ı da silahlanmaya itti. Ülkenin askeri harcamaları, 2013'te yüzde 14 artış ile 67 milyar dolara ulaştı. Suudi Arabistan, böylece dünyada en fazla askeri harcama yapan ülkeler sıralamasında da 7. sıradan 4. sıraya yükseldi.

Afrika da silahlanmayı seçti

Açlık, kuraklık, yoksulluk ve çatışmalarla boğuşan ve insani yardımlardan yüksek bir pay alan Afrika kıtası genelinde de askeri harcamalar, 2013 yılında yüzde 8 artarak 44.9 milyar dolara ulaştı. Afrika ülkelerinin, kıtada açlıkla mücadele eden insanların acil ihtiyaçlarını tedarik etmek yerine askeri harcamalara yönelmesi, yaşanan kutuplaşmayı ortaya koyuyor ve güvenlik için duyulan endişeyi artırıyor.

BM savaşları önlemede başarısız

1945 yılında kurulan ve öncelikli hedefi dünya barışını ve güvenliğini sağlamak olan Birleşmiş Milletler ise uluslararası hukuku ve insan haklarını ihlal ederek savaş suçu işleyen ülkeleri kınamakta bile mutabakat sağlayamıyor.

BM Güvenlik Konseyi'nin beş daimi üyesi ile Almanya, BM'nin kuruluş amacıyla tezat oluşturacak şekilde 2013'te de en fazla silah ihraç eden ülkeler sıralamasında ilk altıda yer aldı. BM Güvenlik Konseyi daimi üyelerinden ABD, 90 ülkeye, Rusya 52 ülkeye, Çin ise 35 ülkeye silah ihraç ediyor. Dünyada istikrarsızlıkların ve savaşların artması yüzünden 2014 yılında askeri harcamaların, 2 trilyon dolara yükselmesi öngörülmüyor. (aa)

Meclis araştırsın

BDP Batman Milletvekili Ayla Akat Ata, anadilde eğitim hakkı ile çocuklara yönelik

yaşam hakkı ihlallerinin tespiti ve gerekli yasal düzenlemelerin yapılması için Meclis Araştırması açılmasını istedi. Anadilde eğitim alamayan çocukların düşünsel, ruhsal ve kimliksel gelişimleri açısından yaşadıkları sorunların araştırılarak tüm çocukların kendi anadillerinde eğitim alabilmesini sağlayacak düzenlemelerin tespiti edilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılmasını isteyen Ata, toplumsal hayatta etnisite temelli ayrımcılığın kendisini en çok dil üzerinden belli ettiğine dikkat çekti. Ata, "Bu yüzden anadili Türkçe olmayan çocukların yaşadığı mağduriyeti ortadan kaldırmak için anadilde eğitim hakkı vakti kaybetmeden tanınmalı ve uygulanabilirliğin sağlanması için ciddi adımlar atılmalıdır. Anadilde eğitimin koşullarını sağlayarak bu alandaki ayrımcılığı ortadan kaldırmak, çocukların güven içinde büyüdüğü bir toplumsal zemin oluşturmak açısından elzemdir" dedi.

Ata, 1988 yılından bugüne kadar devlet tarafından çocuklara yönelik olarak gerçekleştirilen yaşam hakkı ihlallerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak faililerinin ortaya çıkarılması ve çocuk ölümlerinin bir daha yaşanmaması amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin yapılması amacıyla da Meclis Araştırması açılmasını istedi. Önergesinin gerekçesinde uluslararası sözleşmelerdeki çocuk haklarına dikkat çeken Ata, şunları belirtti:

* Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın konuya ilişkin hazırladığı rapora göre, güvenlik güçlerinin fail olduğu çocuk ölümlerinin iki yüz tane si AKP'nin iktidarda olduğu 2002 yılından bu yana geçen süreçte gerçekleşmiştir.

* Başbakan'ın, on iki çocuğun toplumsal gösteriler sırasında kolluk güçlerince katledildiği 2006 yılında sarf ettiği 'Güvenlik güçlerimiz, çocuk da olsa kadın da olsa, kim olursa olsun gereğini yapacaktır' sözleri çocuklara yönelik devlet şiddetinin hükümetin doğrudan teşviki ile gerçekleştirdiğinin bir göstergesidir.

* 11.03.2014 tarihinde hayatını kaybeden Berkin Elvan cinayetiyle ilgili yürütülen soruşturmada da sorumlular bulunamamış, olayın üzerinden geçen 10 aya rağmen herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir.

Ata, "1988 yılından başlayarak, Berkin Elvan cinayeti de içeren süreçte devlet eliyle çocuklara yönelik gerçekleştirilen yaşam hakkı ihlallerinin tüm yönleriyle araştırılarak aydınlatılması, sorumluların etkin bir yargılama yapılarak cezalandırılmaları ve ilgili yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi ve hatta yenilenmesi, böylelikle çocukların yaşam hakkı ihlallerine son verilmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep etmekteyim" diye kaydetti.

Cezaevindeki bebekler

Ata ayrıca cezaevlerindeki bebeklere ilişkin de Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın yanıtlaması istemiyle Meclis Başkanlığı'na yazılı soru önergesi verdi.

SPK`da 11 Üst Düzey Yönetici Görevden Alındı

Sermaye Piyasası Kurulu yönetim kadrolarında 3 müdür yardımcısı ve 11 daire başkanı görevden alındı yeni görevlendirmeler yapıldı.

Sermaye Piyasası Kurulu'ndan (SPK) yapılan açıklamaya göre, Yeni görevlendirmelerle birlikte Kurul Başkan Yardımcılığı ve Daire Başkanlıkları aşağıdaki isimlerden oluşmaktadır.

Başkan Yardımcıları:

Tevfik KINIK
Ayşegül EKŞİT
Bora ORUÇ
İ. Ömer GÖNÜL
Daire Başkanları:
Uğur YAYLAÖNÜ
Gül ERTAN
Enver USCA
Fatma Akgün OLUM
Hasan SEYMAN
Esra Ada VURAL
Yusuf KAYA
Ali İhsan GÜNGÖR
Emre ÖNYURT
Ahmet H. HALAÇLIOĞLU
Yalçın AY
Hüseyin Emre ÜZER

T.C. Başbakanlık
Sermaye Piy
CAPITAL MARKETS BOARD

Rojava'da 300 okulda Kürtçe anadilde eğitim

Önümüzdeki yıl 1. sınıftan 6. sınıfa kadar tamamen Kürtçe yapılması yönünde çalışmalar yapılıyor. Rojava Devrimi ile birlikte gerçekleştirilen ve devrim içinde devrim olarak nitelendirilebilecek bir çalışma da Kürtçe eğitim konusu. Efrin Kantonu'nda devrimden hemen sonra SZK çalışmaları, Şera Nahiyesine bağlı Duraklıya köyünde yaklaşık 100 öğrenci ile 2012 yılında başlatıldı. Aradan geçen iki yıl içinde Efrin ve 365 köyü ile 7 nahiyesindeki 300 okulda Kürtçe dil eğitimi ile anadilde devam ediyor. Anaokuldan lise son sınıfa kadarki tüm sınıflarda haftada üç saat Kürtçe dil eğitimi ile devam eden eğitimin önümüzdeki yıl 1. sınıftan 6. sınıfa kadar tamamen Kürtçe yapılması yönünde çalışmalar yapılıyor. SZK yetkilileri ve Eğitim-Öğretim Bakanlığı yetkilileri şimdiye kadar bu adımı tamamen anadilde eğitime geçmemelerinin önemli bazı nedenleri olduğunu belirtiyor.

Nedenlerin başında eğitim materyalleri ile öğretmenlerin olmaması geliyor. Kanton Eğitim Bakanı Riyad Mele Mihemmed, gelecek sene 1. sınıftan 6. sınıfa kadar tamamen anadilde eğitim yapılması için hazırlıkların sürdüğünü söyledi.

ÖNCE ÖĞRETMENLER HAZIRLANDI

Riyad Mele Mihemmed, köy, kasaba ve kentlerde başlattıkları kampanyalarla önce eğitim merkezlerini açtıklarını hatırlattı. Ardından her köy ve mahallenin kendi öğretmenlerini çıkarma biçiminde kampanyalarını yürüttüklerini belirten Riyad Mele Mihemmed, şunları söyledi: "İlk önce anadilin önemini geliştirmek için öğrenilmesi, yaşamın anadilde olması için köy, sokak, mahalle çalışmaları yürüttük. Ardından köylerde, mahallelerde, şehir ve nahiyelerde ana dilin öğrenildiği okullar açtık. Bununla birlikte rejim okullarında ana dil dersinin ver-

ilmesinin mücadelesini vererek kabul ettirdik. Anadil eğitimini verecek öğretmenleri hazırlama eğitimlerini başlattık. Önemli bir sonuç da aldık. İki yıl içinde 1000

kadar öğretmen yetiştirdik." Yetiştirdikleri öğretmenlerden şu an 700 tanesinin Efrin Kantonu'nda görev başında olduğunu belirten Bakan Mele Mihemmed, öğretmenlerden yaklaşık 550'sinin kadın olması kadınların anadili öğretme ve öğrenmeye daya yakın olduklarını ve bunun kendi görevlerinin olduğunu kanıtladığını söyledi.

YÜKSEKOKUL VE HALK DERSHANELERİ

Efrin Kantonu'nda SZK çalışmaları kapsamında iki yıl içinde bir yüksekokul ile köyler ve nahiyelerde çocukların, gençlerin eğitimsiz kalarak ülkeyi terk etmemesi

ve özel savaş kurumlarının hedefi olmaması için yüzlerce halk dershanesi açıldı. SZK Efrin Kantonu'ndaki çalışmalarına bir okula iki yıl önce önce Öğretmenler Birliği ve 51 kişilik bir meclis seçerek işe başladı. Kürt Dili ve Edebiyatı Meslek Yüksekokulunu açmak için daha önce ana dil eğitimi vermek için hazırladıkları öğretmenlerden bir bölümünü Ferzad

Kemanger adıyla açtığı akademide eğitime aldı. Üç aylık devreler biçiminde süren Ferzad Kemanger Akademisi'nin ilk mezunlarıyla geçen sene Kürt Dili ve Edebiyatı Meslek Yüksekokulu açıldı. 400 öğrenci ile ilk yılını bu dönem sonunda tamamlayacak.

Ferzad Kemanger Akademisi ise 3. devresine devam ediyor. Ferzad Kemanger Akademisinde Dil, Edebiyat, Tarih, pedagojik formasyon başta olmak üzere çeşitli derslerle eğitim veriliyor.

SZK ve Efrin Kanton Özerk Yönetim Eğitim ve Öğretim Bakanlığı bünyesinde son iki yılda sürdürülen çalışmalardan bir diğeri ise yıl sonu sınavlarının yapılması. Geçen sene orta okul ve lise bitirme ile bir üst sınıfa geçme sınavları Efrin merkezinde yapılmaya başlanmasıyla bu konuda da önemli bir adım atıldı. Konu hakkında bilgi veren SZK yetkilileri, geçen sene orta okul ve lise bitirme sınavlarına 4 bin öğrencinin katıldığını belirtti.

Sevî Evran - an

Haşim Kılıç'ın Konuşmasının Detayı

Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın konuşmasını AYM'nin 17 üyesinin onayını alarak yaptığı belirtildi. Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın, mahkemenin 52. Kuruluş yıldönümü dolayısıyla bu Sabah düzenlenen törende yap-

tığı konuşmanın arka planıyla ilgili detaylar da netleşmeye başladı. Edinilen bilgiye göre Kılıç'ın hükümeti sert dille eleştirdiği o konuşma metni AYM'nin 17 üyesinin ortak mutabakatıyla hazırlandı. Çok tartışılan Twitter kararında da fire

vermeyen ve tartışmalı kararı oybirliğiyle çıkaran mahkeme, gündemi bir anda değiştiren ve hükümet kanadının sert tepkisine neden olan bugünkü konuşma metnine de firesiz imza attı.

TEAMÜL GEREĞİ

Öte yandan Anayasa Mah-

kemesi Başkanları'nın özel günlerde yaptıkları bu tür konuşmalarda, üyelerin tamamının onayını alması konusunda da bir temayül olduğu belirtildi. Bu gelenek, Haşim Kılıç'ın bugünkü konuşmasının ardından kamuoyunda oluşan "kendi fikirleri miydi yoksa mahkemenin görüşü mü?" sorusuna da yanıt oldu.

Anayasa Mahkemesi Başkanı'ndan Erdoğan'a sert eleştiriler

Anayasa Mahkemesi'nin kuruluşunun 52. yıldönümünde konuşan Mahkeme Başkanı Haşim Kılıç, isim vermeden Erdoğan hükümetinin politikalarını sert eleştirdi. Anayasa Mahkemesi'nin kuruluşunun 52. yıldönümünde konuşan Mahkeme Başkanı Haşim Kılıç, isim vermeden Erdoğan hükümetinin politikalarını sert eleştirdi. Başbakan Erdoğan kokteyle katılmadan ayrıldı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı törende konuşan Haşim Kılıç, Anayasa Mahkemesi'nin aldığı kararlara yönelik hükümetin tepkilerini eleştirdi. Erdoğan'ın konuşmayı gergin bir ifadeyle dinlediği gözlenirken, konuşmayı alkışlamadan töreni terk etti. Kılıç şu mesajları verdi: "Kamu gücünü etkili bir şekilde kullanan yargı, siyasi ve ideolojik yapılanmaların hedefinde her zaman "ele geçir-

ilmesi gereken bir kale" olarak görülmüş, ele geçirenler de kendi vesayet sistemini dayatmanın çabasına düşmüştür. Kaleyi ele geçiremeyenler ise, yargının bağımsızlığının ve tarafsızlığının ne kadar hayatı bir öneme sahip olduğunu söyleyip durmuşlardır. Kaleyi işgal edenler de yargıyı, siyasi düşüncelerine ve ideolojilerine lojistik destek sağlamak için ya da rakiplerinden intikam alma aracı olarak kullanmışlardır. Altını çizerek ifade ediyorum. Bu anlayış ve işgalden kurtulmadıkça bağımsız ve tarafsız bir yargının oluşması hayaldir. Yargı üzerinde oluşan ya da oluşacak siyasi, ideolojik, dini, irki ve mezhebi tüm vesayetçi anlayışlar, başta yargı mensupları olmak üzere herkes tarafından şiddetle reddedilmelidir."

VESAYET ALTINDAKİ YARGIDAN HUKUK GÜVENLİĞİ BEKLENEMEZ

"Esasen vesayet altındaki bir

yargıdan hukuk güvenliğini sağlama da beklenemez" diyerek sözlerini sürdüren Kılıç, "Yargı, millet iradesine tuzak kurulacak yer değildir ve olmamalıdır. Son dönemde yargı, bu konuyla ilgili olarak "paralel devlet" yada "çete" diye nitelendirilen çok vahim, çok ciddi ve çok ağır bir suçlamayla karşı karşıyadır. Bu suçlama üzerinde yapışık kaldığı sürece yargının ayakta kalması mümkün değildir. Bugün itibarıyla bırakınız ceza davalarını, en basit alacak davasına ilişkin kararlar bile tartışmaya açılmış ve yargıya olan güven ağır yara almıştır. Başta yargı ve yürütme organları olmak üzere herkes bu iddialarla ilgili bilgi, belge ve delilleri zaman geçirmeden ortaya koymak zorundadır" şeklinde konuştu.

ÖZGÜRLÜKLER BİR LÜTUF OLARAK DEĞERLENDİRİLEMEZ

Kılıç, "Kamu gücüne sahip

olanların topluma sunduğu hak ve özgürlükleri, lütf ya da bağış düzleminde değerlendirmesi düşünülemez" derken, "Farklı olanların hak ve özgürlüklerine karşı kimse, ev sahibi edasıyla duruş da sergileyemez. Yetmiş altı milyonun her ferdi bu evin sahibi ve Anayasa ile teminat altına alınmış hakların kullanıcısıdır" ifadelerini ekledi. Anayasa Mahkemesi Başkanı, "Demokrasi, insan onuru, temel hak ve özgürlükler, Mahkememizin korumak zorunda olduğu evrensel değerlerdir" diye belirtti.

DUYGUSAL KOPUŞ

Yargıya olan güvensizliğin "yetkililerce güçlü şekilde dilendirilmesinin yaşanan sorunları çözmediğini" kaydeden Kılıç, "Bu kolaylıktan vazgeçilerek yargıç ve savcı profilinin sorunları, yargılama sistemindeki yapısal sorunlar, Mahkememizce tespit edilen ihlallerin giderilmesi yönünde devlete düşün pozitif ve negatif yükümlülükler ile alınması gereken tedbir-

ler masaya yatırılarak çözümler üretilmelidir" diye konuştu. Kılıç şunları ekledi: "Yaşanan gerilimlere kim sebep olursa olsun, bu ortamda gelişen kin ve nefret söyleminin farklı düşünceler ve inanç sahipleri arasında "duygusal bir kopuş"a yol açtığı açıktır. Kalp ve gönül

dünyasını ilgilendiren bu duygulardaki ayrışmaların, birlikte yaşama irademiz üzerinde olumsuz sonuçlar doğuracağını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu olumsuz sonuçlar siyaset, kültür, inanç, sanat, spor ve buna benzer etkinliklerde, farklı kesimlerin birarada yaşamaları için gerekli olan "buluşma alanlarını" yok etmektedir."

Eğer Kürdistan'daki İslami camia "Kürdistanı" ortak paydada bulursa BDP'ye olan ihtiyaç karşılanmış olacaktır. BDP ve HDP miadını doldurmuş ideolojik vesayete rağmen başarılıydılar. Başarılı olmalarının sebebi de Kürdistan sorununun ağırlığı ve ertelenemez adalet, özgürlük ve eşitlik talebidir. Eğer Kürdistan'daki İslami camia "Kürdistanı" ortak paydada bulursa BDP'ye olan ihtiyaç karşılanmış olacaktır. Kürdistan halkının adalet talebini kâmil manada AKP'de, SP'de dilendirmek mümkün değildir.

Hüda-Par iyi bir başlangıç yaptı ve yola devam etmesi gerekiyor. Lakin birçok nedenden dolayı Hüda-Par'ın tek başına bu görevi ifa etmesi mümkün değildir. Hak-Par, ÖSP ve diğerleri de kitle partisi olamıyor, değişik sebeplerden. BDP ve Hüda-Par'a husumet beslemeden, onların karşısında konuşulmadan ve AKP'yi dikkatli

HDP-BDP ve Kürdistanî İslami Parti

başkalarının temsiline biz talip olmalıyız. Evet, bu ülkedeki ötekilere zamanında DP, TİP, ANAP, bir dil ile uyuracak Kürdistanî-İslami bir partiye ihtiyaç vardır. Biz temenni etsek de etmesek de AKP miadını dolduracaktır; o güne hazırlanmak babından da bahsettiğimiz çalışmayı başlatmak elzemdir. Türkiye genelinde İslami Camianın ve de Kürtlerin AKP'yi desteklemesi, Kuzey Kürdistan'da ise BDP'nin aldığı destek olumludur. Kürdistan halkı ve Kürtler hem göreceli olarak ılımlı yaklaşım gösteren Türkiye partilerine kredi veriyor, hem de Kürdistan davasına hizmet edenleri veya bu iddiada olanları destekliyor. Tüm yumurtaları aynı sepete koymamak kadim bir siyasi gelenektir.

Değerli siyasetçi Altan Tan'a bakılırsa, Kürdistan'daki İslamcılarının HDP-BDP'de temsil edilmesi gerekir. Oysa bu öneri yanlış. İslami olanın iddiası da büyük olur veya olmalıdır. HDP, BDP veya

başkalarının temsiline biz talip olmalıyız. Evet, bu ülkedeki ötekilere zamanında DP, TİP, ANAP,

AKP kısmen sahip çıktı. BDP de akıllıca bir siyasetle Ermenilere, Süryanilere, Alevilere kucak açtı. İslamcılarının bu konuda eksiklikleri vardır. Lakin bu eksikliği telafi etmek, önceliklerin düştüğü yanlış düzeltmek, tüm ötekileri kucaklamak hepimizin görevidir. Bu konuda Kürdistan İslami İnisiyatifi

Allah'ın rızası ile halkın tasvibine matuf işler yapmaktır. Hüda-Par deneyimi bizi ürkütmemelidir. Zira Hüda-Par'ın şu an için halka verebileceği bir şey olmamasına rağmen anlamlı bir destek almıştır. AKP ve BDP ise genelde ve yerelde iktidar olarak halka dünyevi şeyler de vaat etmektedirler. Her iki parti de vesayete karşı, halkın lehine belli kazanımlar elde etmiştir. Bu iki partinin kendi içindeki vesayet sorunu ise bir çelişki olarak durmaktadır, bu da not edile. Netice olarak; Kuzey Kürdistan merkezli bir İslami partiye ihtiyaç vardır. Bu partinin Türkiye'de de çalışmaları olmalıdır, lakin enerjisinin tamamını yakınını Kürdistan'a tefessif etmelidir. Altan Tan gibi değerli siyasetçilerin bu projeye nasıl baktığı da merak edilmiyor değil, lakin kimsenin adına konuşmak bizim görevimiz değildir. Ve sadece bu sorun Altan Tan'ın da sorunu değildir.

Öcalan: Tüm yasal düzenlemeler biran önce yapılmalı

PKK Lideri Abdullah Öcalan ile İmralı Adası'nda görüşen BDP Grup Başkanvekilleri Pervin Buldan ve İdris Baluken ile HDP Eş Genel Başkan Yardımcısı Sırrı Süreyya Önder İmralı Adası'ndan döndü. Heyet görüşmeye ilişkin yazılı bir açıklama yayınladı. Heyetin yaptığı yazılı açıklama şöyle :

"Heyetimiz bugün İmralı adasında Sayın Öcalan'la üç saat süren bir toplantı gerçekleştirdi. Toplantıda Sayın Öcalan, öncelikle 30 Mart yerel yönetimler seçiminde seçim süreci boyunca katkı sağlayan, destek sunan, çalışmalarında aktif rol alan tüm halkımıza teşekkür ettiğini

Demirtaş, bundan böyle hiçbir partide eş genel başkanlığı düşünmediğini de açıkladı. BDP

Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, Anayasa Mahkemesi Başkanı'

ifade etti. Seçim öncesi ve seçim döneminde ortaya konan tüm baskılara, engellemelere ve başvuru seçim hilelerine rağmen halkımızın kararlı iradesiyle ortaya çıkan sonucun önemli olduğunu, bu sonucun demokratik siyaset zemini ve sağladığı imkanlar bakımından örgütlü siyasal kurumlar tarafından doğru değerlendirilmesi gerektiğini ifade etti. 1 Mayıs'la ilgili bütün Türkiye emekçilerinin 1 Mayıs emek ve direniş bayramını selamladı. Emek mücadelesi başta olmak üzere bütün demokratik hak mücadelelerinde HDP'nin toplumsal muhalefet alanlarının tamamında örgütsel öncü ve bir-

leştirici işlevinin tarihsel olduğunu belirtti. 1 Mayıs emek

bayramına yönelik Türkiye emekçilerine daha kapsamlı bir mektup yazdığını ve bu mektubu

1 Mayıs'tan önce Türkiye emekçilerine ulaştırılmak üzere iletteceğini ifade etti.

"Dönem karakter değiştiriyor.

Her an derinlikli çözüm imkanları da, çatışma olasılıkları da devrededir. Özellikle hükümetin

atacağı adımlar çatışma olasılığını ortadan kaldıracak gibi çözümü de yeni formatta derinleştirerek geliştirebilir. Çok zorlanmama rağmen süreci bugüne taşımaktan pişman değilim. Hatta çok önemli buluyorum. Süreç Türkiye'nin derinlikli, dışa açılımcı, demokratik hamlesine en önemli katkıyı sunacak bir yetkinliktedir. Tüm tarafları bu temelde üzerlerine düşeni yapmaya davet ediyorum. Eğer siyasi iktidar silahlı güçlerin topluma dönüş yapmasını istiyorsa gereken yasal çalışmalarını hızla hayata geçirmek zorundadır. Dönüş yasası dahil olmak üzere tüm yasal düzenlemelerin biran önce yapılması tarihi önemdedir." dedi.

Demirtaş: Eş genel başkanlığı düşünmüyorum

nın hükümete yönelik eleştirilerini değerlendirirken, "Anayasa Mahkemesi Başkanı söylemesi gerekeni söylemiştir" dedi. Demirtaş, bundan böyle hiçbir partide eş genel başkanlığı düşünmediğini de açıkladı.

Doğan Haber Ajansı DHA'ya konuşan BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'ın bugün yaptığı açıklamalar için "Anayasa Mahkemesi Başkanı

söylemesi gerekeni söylemiştir" dedi. Demirtaş şunları ekledi: "Asıl sıkıntılı söylemler Başbakan'ın AYM Başkanı ve üyelerine karşı kullandığı söylemlerdir. Bir Başbakan AYM'nin aldığı bir karara hakaretvari küçültecek şekilde zan altında bırakamaz. Hesabına geldiği bütün mahkeme kararlarını alkışlarken hesabına gelmeyen siyasi çıkarlarına denk düşmeyen mahkeme kararlarını yerden yere vurabiliy-

or. Hatta gayri milli olmak ve başka yapılarla bağlantılı olmakla suçlayabiliyor. Bu doğru bir tutum değil. AYM Başkanı'nın ortaya koyduğu tutum evrensel hukuk kriterlerinin tekrarıdır. Dolayısıyla açıklamaların önemli olduğunu düşünüyorum. Evrensel hukuk çerçevesinde hakimler kararlarıyla mesajlarıyla tabi ki kendilerini savunmalı savunabilmeli." Bundan sonra hiçbir partide eş genel başkanlığı

düşünmediğini söyleyen Demirtaş, bunu şöyle ifade etti: "HDP kongresinde HDP Eşbaşkanı aday olmam gibi bir düşüncem yok. BDP Eşbaşkanı olarak şimdilik BDP'yi kongreye götüreceğimize kararlıyız. Yürüteceğiz. Daha sonra ben de HDP'ye bir geçiş yapacağım. HDP milletvekili olarak görevimi sürdürmeyi düşünüyorum. Yeniden her hangi bir kurumun, her hangi bir partinin eşbaşkanı olmak gibi bir düşüncem yok. Her hangi bir adaylık da düşünmüyorum."

PYD'den Rakiplerine Siyaset Yapma Engeli

PYD, kontrol altında tuttuğu bölgede partilerin faaliyet alanını daraltan bir 'siyasi partiler yasası' çıkardığını açıkladı. Suriye'de PKK ile bağlantılı Demokratik Birlik Partisi PYD'nin Cizire, Kobani ve Afrin kantonlarında yürürlüğe koyduğunu duyurduğu siyasi partiler yasasına göre, kanton yönetimlerinden izin almadan faaliyet yürüten partiler kapatılacak, üyeleri ise gözaltına alınacak.

PYD'nin ilan ettiği siyasi partiler yasası, bölgedeki partilerin varlığını tehdit ediyor. Yasanın ilk on maddesi, üç kantonda faaliyet yürüten partilerin kuruluşu, tüzüğü ve çalışma mekanizmasıyla ilgili. Buna göre partiler kantonlar dışında herhangi bir parti, örgüt ve siyasi yapıyla ilişki içinde olamaz, askeri bir yapılanma

içine giremez. Nisan 2014'te Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin başkenti Erbil'de kurulan Suriye Kürdistan Demokrat

Partisi'ne işaret eden 5. Madde'ye göre, kantonlarda veya kantonlar dışında faaliyet yürüten partilerle herhangi bir bağ kurulamaz ve o partilerin adlarına ve si-

yaset tüzüklerine benzer parti çalışmaları yürütülemez. Çıkarılan yasanın 19, 20, 21 ve 22. Maddelerinde de aykırı hareket eden partilerle ilgili yaptırımlar yer alıyor. Alınacak yaptırım kararlarında hapis ve para cezası ile partilerin mal varlıklarına el koymak gibi önlemler sıralanıyor.

Muhallifler tepkili

Suriye Kürt Demokrasi Partisi Sekreteri Nasreddin İbrahim, "Bu yasa, karşıt fikirleri yakınlaştırma çabalarına darbedir ve bu girişimleri bitirmektedir" dedi.

Yasa ile ilgili konuşan Suriye Kürt Birlik Partisi (Yekiti) Sekreter Yardımcısı Hasan Salih ise, "PYD tarafından ilan edilen kanton yönetimleri yasal ve izinli değildir. Otoriteyi ele geçirmeleri de bir 'oldu bitti' meselesidir. Biz uzun zamandır faaliyet yürütüyoruz ve Suriye rejiminden dahi izin almadık. Şimdi nasıl kalkıp da

silah zoruyla otoriteyi ele geçirenlerden izin alırız? Bu kararın bizim için bir bağlayıcılığı ve anlamı yoktur, faaliyetlerimizi de kimseye danışmadan yürütmeye devam edeceğiz" dedi. Bölgede faaliyet gösteren Suriye Komünist Partisi (SKP) yetkilileri de partilerinin Suriye devletinden izinli olduğunu belirterek Suriye devletine bağlı olduklarını ilan etti. SKP, "Hiçbir grup bize izin zorunluluğu dayatamaz ve bugüne kadar böyle bir şeyle de karşılaşmadık" şeklinde ifade etti. PYD'ye bağlı özerk bölge yönetimi resmi sözcüsü Civan Muhammed ise çıkarılan yasanın 'modern, medeni ve konjonktürel taleplere uygun olduğunu belirtti. Muhammed 5. Madde ile ilgili de, "madde hiçbir tarafı hedef almıyor ancak isim benzerliğinin artmasının önüne geçmek için bir önlemdir" dedi. **Kaynak: Al Jazeera**

Mardin Artuklu Üniversitesi Rektör Yardımcısı ve Yaşayan Diller Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Kadri Yıldırım, "Said Nursi Araştırmaları Enstitüsü" adıyla bir enstitü kurmak için YÖK'e resmen başvurduklarını açıkladı. Rektör Yardımcısı Yıldırım, "Nur cemaatleri Said Nursi hazretlerinin iman ve itikat mese-

YÖK'e "Said Nursi Araştırmaları Enstitüsü" başvurusu

leriyle ilgili geniş birikimini insanlığa tam olarak sundularsa da, onun bu karma, diyalog ve koalisyon temelli barış ve medeniyet perspektifini tam olarak sunamadılar. Biz Artuklu Üniversitesi olarak; YÖK'e 'Said Nursi Araştırmaları Enstitüsü'

adıyla bir enstitü kurmak için resmen başvurduk.

Dilerim YÖK'ten olumlu cevap gelir ve biz de bu enstitünün çatısı altında Said-i Nursi'nin sadece uhrevi, akidevi meselelerini değil, sosyal, medeniyet, kültür, uygarlık perspek-

tifini de insanlık hizmetine sunacağız. Bu bağlamda onun barış ve medeniyet projeleriyle ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerini hazırladığımızda Said Nursi'yi siz de yeni tanıyacaksınız." diye konuştu. (M. Salih Keskin - İLKHA)

Gençler Dağa Gitmeye Devam Ediyor

Çözüm sürecine rağmen, çocukların ve gençlerin dağa gidişi devam ediyor. Bu da

tarafaların sammiyetine gölge düşüren bir olgu.

PKK'ye yakın ANF'nin verdiği habere göre, Türkiye ve Kürdistan'daki üniversitelerde okuyan 53 Kürt ve Türk genci gerilla saflarına katıldı.

Gençler adına açıklamayı,

Dicle Üniversitesi'nden gerilla saflarına katılan Botan Serhat okudu. Aslen Türkmen olan Viyan Türkmen ise, kendisiyle birlikte gelen Türk ve Çerkez arkadaşlarının olduğuna dikkat çekerek şunları ifade etti: "Ben Nevşehir'den gelen bir Türkmenim. Yanımızda İstanbul'da gelen Çerkez ve Uşak'tan gelen Türk arkadaşlarım adına da konuşuyorum. Önderliğin başlattığı bu barış ve demokratikleşme süreci sadece Kürdistan için değil; tüm Türkiye ve Ortadoğu halkları için bir demokratikleşme ve barış sürecidir. Tüm Kürdistan ve Türkiye gençlerini insanca bir yaşam için, onurluca bir yaşam için bu mücadeleyi sahiplenmeye davet ediyorum."

Başbakan Erdoğan'ın talimatı ile çalışma başlatıldı; KPSS'de değişikliğe gidiliyor. Hükümet, devlete memur alımında uygulanan merkezi sınav KPSS'yi kaldırmaya hazırlanıyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatı ile yapılan çalışma kapsamında, merkezi sınav sistemi yerine bakanlıklara kendi sınavlarını yapma hakkı verilecek. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik, son Bakanlar Kurulu toplantısında bakanlık çalışmaları ve Meclis'e sevk edilmek üzere hazırlanan yasa tasarıları hakkında bilgi verdi. Sunumdaki en önemli konulardan birini KPSS ile ilgili yapılan hazırlık oluşturdu. Mevcut sisteme göre, devlete alınacak personel ile ilgili ÖSYM tarafından belirli aralıklarla sınav yapılıyor. Atamalar bu sınavda en yüksek puanı alandan aşağıya doğru sıralanarak gerçekleştiriliyor.

Erdoğan Talimatı Verdi! KPSS Kalkıyor

SÖZLÜ SINAV DA YAPILABİLECEK

Başbakan Erdoğan'ın isteği doğrultusunda başlayan çalışma kapsamında KPSS kaldırılacak.

Bakanlıklar ve diğer kamu kurumlarının ÖSYM tarafından yapılan tek bir sınav ile personel alması dönemi sona erecek. Yapılan çalışmaya göre; merkezi sınav sistemi yerine tüm bakanlık ve kurumlara kendi ihtiyaçlarına göre alacakları personel için sınav yapma hakkı verilecek. Üzerinde çalışılan sisteme göre, her

kurum alacağı personel için kendi sınavını açıklayacak.

Alınacak personel için duyuru yapılacak. Başvuranlar, kurumun ihtiyaç duyduğu kadroya uygun soruların yer aldığı yazılı sınava girecek. Gerek duyulursa sözlü sınav da söz konusu olacak.

EN AZ 3 YIL KALACAK

Memur olarak göreve alınanların özlük hakları ve çalışma şekilleri ile ilgili de bazı düzenlemeler gündeme gelecek. Sınav kazanıp ataması yapılan bir kişi, atandığı yerde en az 3 yıl çalışmak zorunda olacak. Örneğin; Milli Eğitim Bakanlığı'nın sınavı ve gerekli eğitim programlarından geçip öğretmen olarak Güneydoğu başta olmak üzere ülkenin herhangi bir yerine atanmış kişilerin buradan en az 3 yıl kalacak. Bu süreden önce tayin isteyemeyecek. (Taktim)

Президент Барзани поздравил журналистов Курдистана

22 апреля в Иракском Курдистане отметили 160-летие курдской журналистики, которая начала свое существование с запуском первой курдской газеты в этот день в 1898 году. Президент Курдистана, Масуд Барзани, поздравил курдских журналистов с их

профессиональным праздником. "Свободные средства массовой информации являются главной движущей силой политических, социальных и экономических событий. Мы рады, что в Курдистане есть много СМИ, которые играют ключевую роль в защите

национальных интересов и в повышении осведомленности нашего народа. Обязанность каждого из нас - сохранить эту практику", говорится в послании президента. "Политические силы должны помочь СМИ независимо сыграть свою роль в нашем обществе".

В течение двух лет Иракский Курдистан отделится и провозгласит свою независимость. Такой прогноз делает Международный центр исследований в области развития, что находится в Великобритании, сообщает al-Arabiya.

В докладе организации говорится, что неспособность региона противостоять финансовому давлению Багдада и разрешение на самостоятельный экспорт нефти подталкивает власть региона до провозглашения независимости и отделения от Ирака. В докладе отмечается, что экспорт нефти из региона является первым признаком курдского государства, особенно в свете позиции турецкого правительства, которое не против создания этого государства.

Турция видит Курдистан как стратегическое государство-союзник, торговый оборот

Через 2 года Иракский Курдистан объявит о своей независимости

с которым превышает \$10 млрд, а около 1,6 тыс. турецких компаний работают в регионе, особенно это касает-

ся сферы экспорта курдской нефти в Турцию и на мировой рынок. Анкаре выгодна независимость Иракского Курдистана. Против независимости Курдистана не выступает и Иран, потому что Тегеран в

полной мере осознает, что таким образом он снижает долю Ирака в ОПЕК. Такой расклад на руку Исламской

Республике в свете того, что она стремится вернуться на мировой рынок нефти после отмены санкций. Что касается Сирии, то при данных условиях республика не может влиять на курдский вопрос,

тем более что сирийские курды стали частью кровавого конфликта в этой стране.

Что касается США и ЕС, то они также не против отделения Иракского Курдистана, ведь большинство компаний работают в этом регионе, имеют заключенные контракты и заинтересованы в них. Запад хочет покончить с конфликтами Багдада и Эрбиля, которые препятствуют экспорту нефти на мировые рынки. Багдад будет нести часть ответственности за такое решение, потому что отказ центральной власти выделять региона необходимую долю бюджетных средств (оценивается в 17% - ИА УММА), оппозиция в отношении экспорта нефти оставляет Курдистану лишь вариант отделения.

Но существуют и проблемы в случае отделения Курдистана. На данный момент

доля этого региона в бюджете страны - 17%, что составляет около \$25,5 млрд. В случае отделения, курды смогут добывать и продавать 400 тыс. баррелей в день, по нынешним ценам на нефть, это - \$15 млрд в год. Таким образом, бюджет Курдистана недополучит \$10 млрд.

Кроме этого экспортный потенциал и инфраструктура региона еще не настолько развита и требует больше времени, поэтому в нынешних условиях провозглашения независимости считается маловероятным. Согласно отчету, Курдистану необходимо экспортировать дополнительно 280 тыс. баррелей нефти в день, чтобы компенсировать упомянутые потери. В 2017 г. Иракский Курдистан сможет экспортировать 700 тыс. баррелей нефти в день, и это время будет историческим и решающим.

Высшая Независимая Избирательная Комиссия Ирака (ИНЕС) разработала рекомендации для международных наблюдателей, которые будут принимать участие в работе выборов в иракский парламент и провинциальные советы Эрбиля, Сулеймании и Дохука, запланированных на 30 апреля. На конференции, прошедшей в Эрбиле 19 апреля, представители ИНЕС изложили руководящие принципы для международных наблюдателей, а также кодекс поведения кандидатов, сотрудников ИНЕС и международных наблюдателей.

Выступая на мероприятии от имени Регионального правительства Курдистана, министр Фалах Мустафа сказал: "Я рад быть здесь, чтобы передать обязательства КРГ по дальнейшему укреплению принципов демократии, которую мы создали в регионе. Эти выборы очень важны для будущего Ирака в целом, и мы надеемся принять как можно большее количество международных наблюдателей на этих предстоящих выборах, чтобы обеспечить их свободу и справедливость". В конференции также приняли участие представители Министерства внутренних дел Курдистана, члены дипломатического корпуса, неправительственных организаций и различных СМИ.

КРГ и ИНЕС призывают международных наблюдателей к активному участию в предстоящих выборах

Председатель ИНЕС, Сербест Мустафа, призвал международное сообщество оказать помощь в обеспечении прозрачности, свободы и справедливости выборов. Он сказал, что ИНЕС полон решимости провести выборы в срок, и, что впервые в Ираке для предотвращения мошенничества будут использоваться электронные карточки избирателей.

По словам председателя ИНЕС, к этому дню 1249 международных наблюдателей и 278 международных журналистов зарегистрировались для контроля избирательного процесса.

1325 местных журналистов также будут участвовать в наблюдении за выборами, на которых в общей сложности 9031 кандидат будет бороться за 328 мест в иракском парламенте.

Выборы в местные советы Эрбиля, Сулеймании и Дохука состоятся в тот же день. Они были задержаны на один год. После избрания советов, их члены выберут губернаторов и лидеров советов из их числа для каждой

Выборы в местные советы Эрбиля, Сулеймании и Дохука состоятся в тот же день. Они были задержаны на один год. После избрания советов, их члены выберут губернаторов и лидеров советов из их числа для каждой

провинции. Для участия в провинциальных выборах в общей сложности зарегистрированы 713 кандидатов от 18 политических партий. Агитация для обоих избирательных процессов началась 1 апреля и закончится 29 апреля этого месяца. На конференции также выступил представитель

МВД Курдистана Абдулла Хейлани, рассказавший о мерах безопасности, предпринятых его ведомством для обеспечения порядка на всех избирательных участках и возможности свободного голосования.

Иракский Курдистан "энергетически" тяготеет к Турции на фоне провала переговоров с Багдадом

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани заявил, что перегово-

и предупредил, что терпение Эрбиля имеет пределы.

"Мы ожидали достичь

премьер-министра Rudaw. - Если мы не сможем достичь соглашения, то у нас будет наше собственное решение". Барзани также заявил, что Багдад до сих пор не направил автономии бюджетные платежи за март и апрель. По словам премьер-министра, центральные власти произвели выплаты за январь и февраль, что не достаточно для удовлетворения нужд автономии. Отношения между правительством в Багдаде и властями курдской автономии напряжены из-за ряда конфликтных вопросов. Это в первую очередь стремление автономии самостоятельно экспортировать нефть из

региона, что вызывает возмущение Багдада, стремящегося контролировать получаемые от экспорта энергоносителей доходы. В качестве меры давления правительство Ирака заморозило перечисление в регион причитающейся автономии 17-процентной доли в общегосударственном бюджете. В результате в Иракском Курдистане возникли проблемы со своевременной выплатой зарплат госслужащим. На этом фоне Барзани заявил о неуклонном прогрессе в отношениях с соседней Турцией. В апреле он побывал в Анкаре, где провел переговоры со своим турецким коллегой Реджепом Тайипом Эрдоганом и рядом других высших должностных лиц, в том числе министром энергетики Турции

Танером Йылдызом. "Существует хорошее взаимопонимание между Турцией и Курдистаном во всех аспектах, особенно в сфере энергетики", - сказал Барзани. Напомним, что ранее глава Иракского Курдистана Масуд Барзани выступил с рядом резких заявлений по ситуации в Ираке, в частности отметив угрозу распада страны, кризисное состояние политического процесса, а также фактическое прекращение существования между разными общинами в Ираке. Он также подчеркнул, что если не удастся урегулировать разногласия между Эрбием и Багдадом, курдская автономия может существовать самостоятельно, за счет продажи энергоносителей. kurdistan.ru

воры с Багдадом по урегулированию конфликта вокруг экспорта нефти и бюджетных разногласий не продвигаются

соглашения в пределах Ирака, и для этого мы были терпеливы, но наше терпение имеет пределы, - цитирует

Несмотря на то, что стратегическое соглашение между "Демократической партией Курдистана" (ДПК) и "Патриотическим союзом Курдистана" (ПСК) не было официально аннулировано, многие политики считают, что на практике оно уже прекратило свое существование. А ДПК и "Горран" ("Движение за перемены"), напротив, движутся к долгосрочному стратегическому соглашению.

Соглашение между ДПК и ПСК было подписано президентом Ирака, Талабани, главой ПСК, и президентом Курдистана, Барзани, главой ДПК, в 2007 году. Оно подразумевает, что обе политические партии должны участвовать единым списком на каждых выборах, и

ДПК и Горран движутся к стратегическому соглашению

что они должны совместно формировать кабинет. С парламентских выборов Курдистана ни одно из этих условий не было выполнено, так как ПСК решил баллотироваться на выборах отдельно.

В телефонном разговоре с "BasNews" Али Авни, высокопоставленный чиновник ДПК, обвинил ПСК в нарушении стратегического соглашения, заявив, что ПСК не сотрудничал с ДПК по иракским вопросам, в том числе, по вопросу лишения доверия премьер-министра Ирака, Нури аль-Малики.

"Нынешний этап отличается", говорит Авни. "ПСК потерял свою силу в связи с сни-

жением популярности и количества голосов. С другой стороны, на политической сцене Курдистана появились другие политические силы, которые имеют схожие с ДПК взгляды".

Многие политики ПСК, такие как Сарвар Абдурахман, бывший депутат, считают, что стратегическое соглашение себя исчерпало. Абдурахман считает, что ПСК официально ставит крест на соглашении, так как оно уже не в его интересах. Кардо Мохаммад, чиновник "Горран", подтверждает, что его партия и ДПК достигли соглашения о формировании нового кабинета Курдистана и работают вместе в рамках государственных

планов. Какамин Наджар, официальный представитель ДПК,

сообщил "BasNews", что стратегическое соглашение с ПСК пока не было отменено фор-

мально, но ДПК считает, что должно оно должно быть изменено, заявляя, что ради соблюдения национальных

интересов его партия хочет включения других политических сил.

От Южного Курдистана требуется максимальная собранность

Взросление Южного Курдистана будет порождать много проблем, потому что проблемы общества чаще это даже не проблемы его собственной ментальности, а проблемы того контекста, в котором развивается общество. Южный Курдистан и без того, что он обрел за последние годы колоссальное нефтяное богатство, располагается в ключевом районе мира, где любая подвижка чревата колоссальными геополитическими и геоэкономическими потрясениями. Все силы, которые действовали в этом регионе, работали на сохранения здесь статус-кво, сложившегося после распада Османской империи. Эти силы были антикурдскими по определению, у курдов десятилетия не было шанса выжить, их фактически вычеркнули из истории, но они как трава на горных склонах удержались, выжили. Стал крушиться саддамовский Ирак, и курды начали брать свое: там, где росла трава, появились молодые деревья. В этой ситуации легко решить, что все это – достижения собственно курдского народа. Безусловно, нужна была курдская жизненная сила и упорство, чтобы выжить в условиях, которые иначе как геноцидом не назовешь. Но следует понимать, что успех пришел в тот момент, когда ослабли внешние путы: разгром Ирака международной коалицией. Естественно, первое желание – бежать. Бежать в независимость, оторваться от Ирака, который изматывал, высасывал жизни и силы. Но ведь Ирак сейчас ослаб, сломался (нет хребта), и тренд его развития направлен в сторону дальнейшего распада. Остановить эту тенденцию может только реальная федерализация, что означает правовое закрепле-

ние всех результатов, которых добились курды, а также новые перспективы укрепления курдской государственности в составе Ирака. Ирак сейчас при всей его политической турбулентности, и даже притом, что он может снова обрести силу (маловероятно, но чем черт не шутит, и этого многие курды опасаются), это – слабая сторона периметра, в который заключен Курдистан. Кроме того, сейчас бегство Южного Курдистана будет неполным, потому что Ирак захватил, присвоил, крепко держит значительные курдские территории

(почти половину). Если "рвануть" сейчас, то эти территории будут потеряны надолго, если захватить их и затем заявить об отделении, то это значит мобилизовать арабский Ирак, дать ему стержень вокруг которого может сплотиться весь арабский мир, который затем еще долго по модели нескончаемого израильско-палестинского конфликта будет нависать над Курдистаном. Курдам и в отношении Ирака надо ждать: если Ирак повернет в сторону федерализации, они получат свое, если он будет распадаться, то курды смогут защитить свои интересы, а главное вернуть свои земли, которые уже сейчас по Конституции 2005 года признаны спорными и зафиксирован порядок определения их

дальнейшей судьбы. Все это будет потеряно, если Курдистан не устоит перед соблазном немедленного выхода и выступит инициатором отделения, к чему постоянно призывают многие курдские "властители дум". Сейчас агонизирует еще одна сторона периметра – Сирия. Кристаллизуется Западный Курдистан. Но это порождает большие проблемы, связанные с тем, что идеологически курды долгие годы говорили о 40-миллионном народе, лишенном государственности, но появилась возможность государственной консолидации

в Ираке, Сирии, и стало ясно, что этническая общность – это одно, а собственная государственность – это совсем другое, и здесь табачок многие захотят курить врозь. Оказалось, что не так просто наладить отношения между "сирийской" и "иракской" частями Курдистана. Они живут врозь еще менее ста лет, но мир совершенно изменился за это время, у этих частей Курдистана различный исторический путь, по-разному идет становление в этих районах своей государственности, есть баланс сил в каждой части, есть партийные и личные амбиции: пока по границе, скорее, пройдет ров, чем она будет снята. Легко провозгласить идею создания Большого Курдистана, но крайне трудно

сохранить даже единство Южного Курдистана.

Можно рассматривать позитивные перемены в Турции и пока негативную стабильность в Иране с точки зрения достижения независимости Южным Курдистаном. Эти страны важны, но не они играют сейчас главную роль. Она принадлежит США, поэтому именно позиция США по курдской независимости будет ключевой. Руководство в Эрбиле это прекрасно понимает. Позиция США динамична, она меняется, но в ней есть одно плохое звено: действия надо согласовывать с США. Конечно, Масуд Барзани может говорить СМИ, что курды ни от кого не зависят, что они сами решат свою судьбу, но он прекрасно понимает, что в условиях враждебного окружения, какое имеют курды, любой шаг вперед к независимости чреват потрясениями и негативным результатом, если он не согласован с США. Не только Иран, но даже такая сильная и самодостаточная страна как Россия, имеющая право вето и, главное, ядерное оружие, ощущает на себе недовольство США, хотя присоединение населенного русскими Крыма столь же естественно, как обретение независимости Южным Курдистаном. К сожалению, никто за переделами Курдистана не будет брать во внимание исторические и прочие аргументы курдов, особенно тезис об их разделении как народа. Тем более, не будут учитывать их настроения. Все это – для внутринационального пользования: для самоидентификации и укрепления морального единства. Если распад Ирака неизбежен, то курдам в этой ситуации надо набраться терпения и ждать и работать над тем, чтобы, когда этот факт станет реальностью, самоопре-

деление Курдистана было бы приемлемым для мирового сообщества, как на региональном, так и на мировом уровне. И Эрбиль реально много делает для этого. Можно задним числом сожалеть о том, что были упущены возможности объявить независимость в 1992 и в 2003 годах, кому-то кажется, что были и другие возможности, но стоит осознать, что, случись бросок к независимости тогда, это были бы преждевременные и очень опасные действия, которые бы стоили курдам очень больших потерь и не гарантировали достижения независимости.

Сегодня курдам надо преобразовать политическую систему своего региона, которая пока еще несет на себе черты своего партизанского генезиса. Семь месяцев на создание коалиционного правительства, которые прошли с момента выборов, – это немалый срок. Скажем прямо, большой срок, слишком большой. Но проблема серьезнее, потому что она показала, что основы собственной курдской государственности в рамках Южного Курдистана еще не сложились окончательно, поскольку государственно-административная реформа не завершена. И так со многими другими сторонами жизни. У Южного Курдистана есть, что делать.

30 апреля – выборы парламента Ирака, затем сложный период борьбы на федеральном уровне, в этот период Южный Курдистан должен войти максимально готовым, а не ослабленным междоусобной борьбой за посты и влияние. Одновременно 30 апреля в самом Южном Курдистане пройдут муниципальные выборы, и как бы незавершенный процесс формирования регионального правительства, не оказался осложнен еще и результатами этих выборов.

МАУ полетит в Ирак: рейс Киев-Эрбиль

Международные авиалинии Украины с 3 июня откроют прямые рейсы в Ирак. Авиакомпания намерена летать из Киева в Эрбиль три раза в неделю на самолетах Boeing 737.

Стоимость авиабилетов Киев-Эрбиль в обе стороны начинается от \$1008 при вылете из Киева и от \$1218, если начальная точка вылета

— Ирак. Сейчас прямое авиасообщение между Украиной и Ираком отсутствует. Стыковочные маршруты предлагают Royal Jordanian (через Амман) и Turkish Airlines (через Стамбул). Эрбиль находится на севере Ирака и является столицей Иракского Курдистана. В регионе работает несколько сотен украинских специалистов, на

которых, видимо, и рассчитывает МАУ. В 2012 году МАУ планировала открыть рейсы из Киева в столицу Ирана - Тегеран. Однако начало полетов было изначально перенесено на несколько месяцев, после чего авиаперевозчик закрыл продажу билетов на этот маршрут. kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 16 (260) 28 апрель - 4 май 2014 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Ирак разделят согласно плану Байдена?

В нашумевшем новом докладе, опубликованном под названием "Сектантская война в Ираке рисует карту трех

тают, что после выборов политических партии в Ираке не смогут сформировать правительство, а Курдистан объявит

политика, проводимая иракским премьер-министром Нури аль-Малики, увеличивает вероятность раскола.

Седик считает, что, согласно сообщениям американских СМИ, Америка знает, что Ирак не может выжить в виде единой страны, но все еще выступает против разделения.

Согласно американскому докладу, Турция и Иран не имеют никаких возражений против формирования нового курдского государства, и, на самом деле, извлекут из этого пользу. Недавнее стратегическое энергетическое соглашение между Курдистаном и Турцией является

одним из факторов, которые поощряют Турцию принять независимость курдов. Муаид Тайиб, спикер "Коалиции Курдистана" в иракском парламенте, заявил "BasNews", что курдские лидеры поддерживают разделение Ирака при условии, что в спорных районах состоится референдум, который определит, хотят ли их жители присоединиться к Курдистану или остаться в рамках Ирака.

Тайиб сказал, что, по мнению курдов, создание трех отдельных регионов в Ираке укрепит между ними отношения. Депутат утверждает, что иракский федерализм потерпел крах, и теперь Курдистан может стать независимым государством.

регионов", Джо Байден, вице-президента США, представил план деления Ирака на три области. Еще до того, как он был назначен вице-президентом США, сенатор Джо Байден предложил план разделить Ирак на три области. Новый проект основывается на эскалации гражданской войны в провинции Анбар, создании вооруженных формирований "Исламского государства Ирак и Леванта" в центральной части Ирака, и продолжающемся конфликте между правительством Ирака и Региональным правительством Курдистана (КРГ) по поводу совместного бюджета и экспорта нефти.

Некоторые аналитики счи-

тывают, что после выборов политических партии в Ираке не смогут сформировать правительство, а Курдистан объявит

независимое курдское государство. Курдские лидеры выразили свое предпочтение быть частью конфедерации, а не просто одной из трех областей Ирака. Бакир Хама Седик, депутат иракского парламента от "Коалиции Курдистана", заявил в интервью "BasNews", что нестабильность в центральной части Ирака и разногласия КРГ и федерального правительства являются подтверждением необходимости реализации плана Байдена. Но он также уточняет, что курды стремятся к конфедерации.

По мнению депутата, геополитически Ирак состоит из трех частей, а разрушительная

Посол Словакии посетил Курдистан

Глава департамента внешних связей Регионального правительства Курдистана (КРГ), министр Фалах Мустафа 21 апреля встретился с послом Словакии в Ираке, г-ном Милославом Надом, чтобы обсудить дальнейшее развитие двусторонних отношений между Словацкой Республикой и Курдистаном.

Посол Над высоко

оценил усилия КРГ в своей стране укрепить развитие региона и двусторонние отношения путем модернизации

цели дипломатического представительства в Курдистане в ближайшем будущем. Со своей стороны, министр Мустафа подтвердил готовность КРГ консолидировать свои отношения с Центральной и Восточной Европой, и заявил о готовности Курдистана воспользоваться опытом Словакии в различных областях экономики.

"Microsoft" открывает офисы в Иракском Курдистане

Американская компания "Microsoft" открывает свое представительство в курдской столице, Эрбиле. Об открытии представительства и сети офисов под названием "Office-365" было объявлено командой экспертов компании на пресс-конференции в "Rotana

Hotel", где также были представлены новейшие технологические разработки "Microsoft".

Как заявил глава региональной команды "Microsoft", Худа Юньнань, "все, включая крупные компании, смогут извлечь выгоду из услуг Office-365".

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Премьер-министр Барзани: Мы переживем экономический кризис с достоинством

Курдский премьер-министр вновь выступил с критикой в адрес Багдада. Как пишет "BasNews", вице-президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) и нынешний премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ), Нечирван Барзани, заявил, что КРГ гарантирует, что Курдистан безопасно и успешно пройдет через нынешний экономический кризис, вызванный действиями правительства в Багдаде.

"Верьте, что курдское политическое руководство и руководство региона проведут вас через этот кризис сокращения бюджета с достоинством", заявил Барзани в ходе выступления во время избирательной кампании. Премьер напомнил аудитории, что экономические кризисы не являются новостью для Курдистана. В 1991 году регион испытали такую же ситуацию, но сопротивление курдского народа привело к достойному восстановлению справедливости. Как заявил Барзани, у курдского народа есть два варианта на выбор: сопротивление или покорность угнетателям. "Я уверен, что курдский народ не дрогнет и встретит кризис сопротивлением", сказал он. Отношения между Курдистаном и центральной иракской властью ухудшились из-за нескольких спорных вопросов, включая сокращение бюджетных расходов КРГ и доходы от продажи нефти.

Делегаты ВДР и НДР посетят Оджалана в тюрьме

Как сообщает "BasNews", делегация курдской "Партии мира и демократии" (BDP) и "Народно-демократической партии" (НДР) скоро посетит лидера "Рабочей партии Курдистана" (РПК), Абдуллу Оджалана, в тюрьме на острове Имрали. Член делегации, Первин Булдан, объявила, что делегаты уже получили разрешение на визит в тюрьму в Министерстве юстиции Турции. Обсуждение в ходе визита, как ожидается, коснется письма, написанного на Оджалану "Союзом сообществ Курдистана" (КСК), результатов последних местных выборов в Турции, и мирного процесса. Мирный процесс, направленный на разрешение многолетнего конфликта между правительством Турции и РПК, в последнее время столкнулся с рядом проблем и, как полагают многие, не увенчался успехом. Однако теперь кажется, что процесс вновь набирает обороты в попытке положить конец борьбе между курдами Турции и правительством страны.

В Анбаре взорван избирательный участок

Иракская полиция сообщила в субботу, что неизвестные боевики взорвали придорожные бомбы у одного из избирательных участков города аль-Каим, расположенного к западу от города Рамади провинции Анбар. Сообщений о человеческих жертвах не поступало. Как мы уже сообщали, группы суннитских боевиков, контролирующие некоторые районы провинции, предупредили их население против участия в выборах, поскольку "выборы противоречат учению исламской религии".

kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXIR CYLEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Namiq Kamil Kürdoğlu

Müxbirlər:

Pərviz Laçınlı

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın

mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakü 40, soyaq

S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində uğılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500